

ROMÂNIA

PREȘEDINTELE

**STRATEGIA
DE
SECURITATE NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI**

România Europeană, România Euro-Atlantică:

Pentru o viață mai bună, într-o țară mai sigură,
democratică și prosperă

BUCUREȘTI

2006

(Proiect)

Versiunea 21.02.2006

CUPRINS

I. Premisele unui proiect național îndrăzneț, realist și pragmatic.....	7
II. Un viitor sigur și prosper pentru români: căile construcției	13
III. Prioritățile participării active la realizarea securității internaționale: promovarea democrației, lupta împotriva terorismului internațional și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă	15
IV. Construirea noii identități europene și euro-atlantice a României	19
V. Realizarea securității și stabilității regionale într-o nouă paradigmă...21	
VI. România - vector dinamic al securității și prosperității în regiunea Mării Negre	22
VII. Securitatea internă - într-o abordare sistemică și cuprinzătoare.....	25
VIII. Reperle bunei guvernări: combaterea corupției; justiție democratică; administrație publică profesionistă și eficientă;	28
IX. Economia competitivă și performantă - pilon major al securității naționale	31
X. Urgențele transformării instituțiilor care au responsabilități în domeniul securității naționale	34
XI. Modernizarea și protecția activă a infrastructurii strategice	39

I. PREMISELE UNUI PROIECT NAȚIONAL ÎNDRĂZNEȚ, REALIST ȘI PRAGMATIC

Securitatea națională reprezintă condiția fundamentală a existenței națiunii și statului român care are ca domeniu de referință valorile, interesele și necesitățile naționale. Securitatea națională este un drept imprescriptibil care derivă din suveranitatea deplină a poporului, se fundamentează în ordinea constituțională și se înfăptuiește în contextul securității regionale, euro-atlantice și globale.

Strategia de securitate națională răspunde nevoii și obligației de protecție legitimă împotriva riscurilor și amenințărilor ce pun în pericol drepturile și libertățile fundamentale ale omului, precum și bazele existenței statului român, și vizează, cu prioritate, domeniile și activitățile consacrate stării de legalitate, siguranței cetățeanului, securității publice și apărării naționale. Ea se realizează prin măsuri active de natură politică, economică, diplomatică, socială, juridică, administrativă și militară, prin activitatea de informații, contra-informații și securitate și prin gestionarea eficientă a crizelor, în conformitate cu normele de conduită ale comunității democratice internaționale.

Statutul de membru al Alianței Nord-Atlantice, ca și procesul complex de integrare în Uniunea Europeană pe care îl parcurge România, acționând într-un spațiu de securitate care are la bază valori, interese și obiective comune, fundamentate pe principiile și normele democrației, statului de drept și economiei de piață, oferă țării noastre condiții favorabile de dezvoltare economică și socială durabilă, de participare activă la acțiunile de menținere a păcii și stabilității în plan regional și global, la contracararea eficientă atât a riscurilor și amenințărilor clasice, cât și a celor asimetrice.

În acest context, construcția și dezvoltarea adecvată a capacităților naționale de răspuns la provocările contemporane, în cadrul sistemului de apărare comună și al politicii externe și de securitate comună, al garanțiilor de securitate oferite de instituțiile europene și euro-atlantice și de relațiile de parteneriat strategic, precum și transformarea, modernizarea sau adaptarea oportună a acestor capacități în funcție de **cerințele noului mediu de securitate**, constituie pilonii de bază ai securității naționale.

Securitatea națională se asigură atât prin efort național intern, prin strategii și forțe proprii, cât și prin cooperarea cu aliații și partenerii, în consonanță cu prevederile conceptelor strategice ale Alianței Nord-Atlantice și cu strategia de securitate a Uniunii Europene, care oferă bazele operaționale ale colaborării sistematice cu organizațiile de securitate, apărare și cooperare regională și globală.

Valorile fundamentale pe temeiul cărora poporul român își construiește destinul - comune ca esență cu valorile comunității euro-atlantice - sunt acele elemente definitorii ale profilului național prin protejarea, promovarea și apărarea cărora se asigură condițiile esențiale ale existenței și demnității românilor, în cadrul colectivităților, statului național și al organizațiilor politice și de securitate din care România face parte. **Valorile naționale** constituie premisele pe baza cărora statul român - în exercitarea atribuțiilor fundamentale încredințate de poporul suveran și în acord cu prevederile dreptului internațional - își construiește sistemul de organizare și funcționare a societății prin intermediul instituțiilor, organizațiilor democratice și al acțiunii civice.

În deplin consens cu prevederile Constituției, prezenta strategie așează la temelia eforturilor vizând construcția securității și prosperității poporului român: democrația,

libertatea și supremația legii; respectul deplin pentru demnitatea omului, pentru drepturile și libertățile sale fundamentale; responsabilitatea civică; dreptatea și pluralismul politic; proprietatea și economia de piață; solidaritatea cu națiunile democratice; pacea și cooperarea internațională; dialogul și comuniunea dintre civilizații.

Aceste valori sunt expresia tradițiilor și a patrimoniului axiologic al poporului român, factorul de coeziune al comunităților și al națiunii, catalizatorul eforturilor spre progres și modernizare, legătura trainică ce asigură relația armonioasă dintre interesele individuale și cele naționale, în acord cu normele ordinii constituționale. Înfăptuirea lor își are garantul în deplinul respect și răspunderea pentru suveranitatea și independența națională, caracterul unitar și indivizibilitatea statului, unitatea națională bazată pe comunitatea de limbă, cultură și viață spirituală, pe respectul pentru identitatea lingvistică, culturală și de viață spirituală ale celorlalte.

Din perspectiva strategiei de securitate, **interesele naționale** fundamentale urmăresc promovarea, protejarea și apărarea - prin mijloace legitime - a valorilor supreme pe baza cărora națiunea română își făurește destinul, prin care își garantează existența și identitatea și pe temeiul cărora se integrează în comunitatea europeană și euro-atlantică și participă la procesul de globalizare. Prin natura lor, aceste interese vizează întregul spectru al vieții națiunii - politic, civic și social, diplomatic, economic, cultural și spiritual, ecologic, militar sau de altă natură. Prin aria lor de manifestare, ele se adresează - în primul rând - cetățenilor patriei ce trăiesc pe teritoriul național, dar și - în egală măsură - tuturor celorlalți oameni aflați în România, precum și românilor ce trăiesc sau își desfășoară activitatea în afara granițelor țării.

*

La început de mileniu, **lumea a intrat într-o nouă fază a evoluției sale, marcată de coexistența și confruntarea unor tendințe pozitive majore cu altele care generează amenințări și pericole**. Vechea ordine mondială, bazată pe o logică bipolară - caracterizată de rivalitate și capacitate de anihilare reciprocă a unor blocuri de state - a dispărut, iar tranziția post-bipolară s-a încheiat. Obiectivele majore ale acestei perioade s-au realizat, iar germenii construcției unei noi arhitecturi globale de securitate ocupă un loc tot mai important în cadrul preocupărilor comunității internaționale.

Pe ansamblu, **lumea continuă să rămână puternic conflictuală**, motoarele conflictelor operând atât în domeniul *accesului la resurse, la mecanismele de distribuție a acestora și la piețe*, cât și în cel al *diferențelor identitare de natură etnică, religioasă, culturală sau ideologică*. În acest context, probabilitatea unui conflict militar de mare amploare este redusă, în timp ce conflictele regionale și cele interne ar putea fi mai frecvente, iar efectul lor direct sau cumulat - greu de controlat.

Mediul de securitate internațional se află într-o schimbare rapidă. Unele schimbări sunt, într-o anumită măsură, previzibile, fie că decurg din evoluția obiectivă a mediului de securitate, fie că reprezintă rezultatul unor strategii și programe. Majoritatea schimbărilor sunt însă însoțite de o mare doză de incertitudine ca natură, amploare și durată, iar unele pot avea caracter surprinzător, seismic și de discontinuitate.

Proliferarea noilor riscuri și amenințări - de natură asimetrică - amplifică aspectele de insecuritate ale mediului global, fapt ce conduce la destructurarea vechii

ordini internaționale astfel că, în perspectiva următorilor 10-15 ani, ordinea globală va arăta sensibil diferit, în condițiile în care dinamica relațiilor internaționale favorizează eforturile vizând **construcția unui nou echilibru internațional - capabil să asigure expansiunea libertății și democrației.**

Mediul de securitate este caracterizat preponderent de următoarele **tendințe majore**: accelerarea proceselor de globalizare și de integrare regională, concomitent cu proliferarea acțiunilor având ca scop fragmentarea statală; convergența rezonabilă a eforturilor consacrate structurării unei noi arhitecturi de securitate, stabile și predictibile, însoțită de accentuarea tendințelor regionale anarhice; revigorarea eforturilor statelor vizând prezervarea influenței lor în dinamica relațiilor internaționale, în paralel cu multiplicarea formelor și creșterea ponderii intervenției actorilor nestatali în dinamica relațiilor internaționale.

În această lume complexă, dinamică și turbulentă, confruntarea principală se poartă între valori fundamental diferite, între democrație și totalitarism, și este determinată de agresiunea majoră a terorismului internațional de sorginte extremist-religioasă, structurat în rețele transfrontaliere, împotriva statelor democratice și a forțelor politice raționale din statele angajate în procesul democratizării. Tendințele majore ce guvernează evoluțiile globale în epoca post-bipolară crează îngrijorări justificate, generează noi provocări, oferă oportunități și prezintă riscuri la adresa valorilor și intereselor naționale.

Globalizarea este principalul fenomen care influențează mediul de securitate contemporan, creând atât oportunități de dezvoltare, cât și noi riscuri și amenințări. În acest mediu, nici un stat nu se poate izola sau rămâne neutru, nici un stat nu este la adăpost și nici unul nu trebuie să rămână în afara proceselor globale. Ca urmare, securitatea internațională tinde tot mai mult să-și manifeste caracterul indivizibil, iar comunitatea internațională este tot mai conștientă de răspunderile globale ce îi revin. Principial, globalizarea profilează o șansă reală de evoluție economică pozitivă, aptă să creeze prosperitate, dar înscrierea pe această tendință nu este o certitudine garantată pentru fiecare țară; ea depinde de capacitatea statelor de a exploata astfel de oportunități, pentru că, în caz contrar, pentru o țară, cel mai mare risc este acela de a rămâne în afara proceselor globalizatoare pozitive.

În contextul acestei configurații complexe a scenei globale, regiuni întregi sunt afectate de stări de instabilitate și conflict, de sărăcie și frustrare care generează sau favorizează amplificarea noilor riscuri și amenințări. Dintre acestea, unele pot avea un impact major asupra securității României. La nivel regional, atât în sud-estul Europei - îndeosebi în Balcanii de Vest și în regiunea Mării Negre - persistă sau sporesc în intensitate stări de tensiune determinate de vechi dispute de natură etnică sau religioasă, separatiste ori de contestare a frontierelor existente, precum și de criminalitatea transfrontalieră în creștere; multe dintre aceste tensiuni au potențial exploziv.

Lichidarea comunismului ca sistem politic și instaurarea democrației în Europa Centrală și de Est, extinderea NATO și a Uniunii Europene, deschiderea frontierelor, intensificarea fluxurilor de persoane, mărfuri și capital, precum și dezvoltarea tehnologică au creat premise favorabile pentru racordarea noilor democrații la zona de prosperitate și securitate euro-atlantică. Pentru România, aceste fenomene, coroborate

cu situația sa geopolitică, se constituie în **oportunități strategice** importante, între care cele mai semnificative sunt: apartenența la Alianța Nord-Atlantică; integrarea în spațiul economic, politic, cultural și de securitate comunitar; parteneriatul strategic cu S.U.A.; creșterea rolului și a ponderii regiunii Mării Negre în preocupările de securitate și energetice ale Europei; experiența acumulată în participarea la misiuni internaționale în sprijinul păcii; gradul ridicat de interoperabilitate a instituțiilor de securitate și apărare ale României cu structurile similare ale statelor membre ale Alianței Nord-Atlantice și Uniunii Europene.

În contextul acestei analize, **riscurile și amenințările** la adresa securității naționale a României sunt percepute, în principal, din perspectiva posturii de țară membră a Alianței Nord-Atlantice și a Uniunii Europene. În aceste condiții, deși pericolul unui război clasic, al unor agresiuni militare convenționale este foarte puțin probabil, neglijarea unor astfel de riscuri ar putea genera vulnerabilități majore din perspectiva securității proprii și a capacității de acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor asumate la intrarea în NATO și în Uniunea Europeană. Se înscriu în această categorie și riscurile ce privesc securitatea și apărarea frontierelor, în condițiile în care segmente importante ale granițelor României reprezintă și frontiera estică a celor două organizații.

În același timp însă, o serie de amenințări noi, asimetrice, de natură militară sau non-militară, inclusiv cele ce se manifestă sub forma agresiunilor informatice sau informaționale, generate preponderent din mediul internațional, dar și - într-o anumită măsură - de cel intern, tind să crească sub raportul gradului de pericol și al probabilității de producere, și pot afecta grav starea de securitate a cetățenilor români, a statului român sau a instituțiilor de securitate din care România face parte. Pericolul creat de astfel de evoluții negative poate fi substanțial potențat în cazul asocierii lor, îndeosebi în condițiile în care granițele dintre amenințările globale și cele regionale, precum și între cele externe sau interne, tind să devină tot mai difuze. În fapt, în condițiile accelerării proceselor globalizatoare și ale dezvoltării tehnologice, distanțele geografice devin tot mai puțin importante, astfel că apariția și dezvoltarea unor asemenea fenomene negative trebuie descoperite indiferent de locul unde se produc, evaluarea lor trebuie făcută prin prisma caracterului indivizibil al securității globale, iar contracararea lor oportună și fermă, inclusiv la distanțe mari față de granițele naționale, devine o responsabilitate majoră a unei guvernări democratice eficiente.

Principalele riscuri și amenințări care pot pune în pericol securitatea națională a României, valorile și interesele sale ca stat membru al comunității europene și euro-atlantice sunt următoarele:

Terorismul internațional: Atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, asupra unor obiective-simbol ale civilizației și puterii americane, acțiunile de aceeași natură executate la Madrid, Londra, Moscova sau Istanbul, precum și cele care au avut loc în Orientul Apropiat, Caucaz, Africa, Asia Centrală, de Sud și Sud-Est, dovedesc faptul că **terorismul internațional de sorginte extremist-religioasă, structurat în rețele transfrontaliere**, reprezintă cea mai gravă amenințare la adresa vieții și libertății oamenilor, a democrației și celorlalte valori fundamentale pe care se întemeiază comunitatea euro-atlantică.

Rețelele teroriste internaționale au acces la tehnologia modernă și pot beneficia de transferuri bancare și mijloace de comunicare rapide, de infrastructura și asistența oferite de organizații etnico-religioase extremiste, de suportul criminalității transfrontaliere organizate ori de sprijinul regimurilor corupte sau incapabile să guverneze democratic. Ele pot provoca pierderi masive de vieți omenești și distrugeri materiale de mare amploare, iar - prin accesul posibil la armele de distrugere în masă - consecințele acțiunilor lor pot deveni devastatoare. Caracterul deschis al societăților democratice moderne, ca și cerințele globalizării, determină ca fiecare stat în parte cât și comunitatea internațională în ansamblu, să rămână vulnerabile în fața terorismului internațional, astfel că imperativul contracarării acestui flagel și al cooperării forțelor democratice pentru contracararea lui constituie o cerință vitală, inclusiv prin acțiuni comune desfășurate în zonele care generează terorism.

Proliferarea armelor de distrugere în masă: Armele nucleare, chimice, biologice și radiologice constituie o altă amenințare deosebit de gravă din punctul de vedere al potențialului de distrugere. Accesul la astfel de mijloace devine tot mai ușor din punct de vedere tehnologic, iar tentația dobândirii lor sporește amenințător, concomitent cu reducerea garanțiilor de comportament responsabil al autorităților ce intră în posesia lor, îndeosebi în cazul regimurilor animate de ideologii politice sau religioase extremiste. Se amplifică, de asemenea, preocupările pentru dezvoltarea mijloacelor de transport la țintă a unor astfel de arme și pentru realizarea și stocarea produselor cu dublă utilizare. Colapsul sau evoluția anarhică a unor state posesoare de arme de distrugere în masă, autoritatea redusă exercitată de unele guverne asupra complexelor lor militare, precum și existența unor regiuni - inclusiv în Europa - aflate în afara controlului statal, favorizează dezvoltarea unei piețe negre active pentru astfel de mijloace. Din perspectiva preocupărilor pentru securitatea națională, amplificarea **fenomenului terorist și proliferarea armelor de distrugere în masă** reprezintă principalul factor generator de incertitudine în domeniul securității globale, în condițiile în care regimurile nedemocratice, totalitare pot asigura cel mai periculos suport operațional și logistic.

Conflictele regionale: În pofida evoluțiilor pozitive din ultimul deceniu și jumătate, care au făcut din Europa un loc mai sigur și mai prosper, arealul strategic în care este situată România este încă bogat în conflicte locale, inter- și intra-statale, cu puternice implicații pentru pacea și securitatea regională și europeană. Produs auxiliar al dezmembrării, mai mult sau mai puțin violente, a unor state multinaționale din zonă, conflictele inter-etnice sau religioase - în fapt, conflicte cu un puternic substrat politic - reprezintă o amenințare gravă la adresa securității regionale, chiar dacă, în urma unor importante eforturi ale comunității internaționale, majoritatea acestora sunt ținute sub control. Prin numărul lor mare, așa-numitele “conflicte înghețate” din această regiune, alături de alte stări tensionate, dispute teritoriale, tendințe separatiste și situații de instabilitate prezente în proximitatea strategică a României, generează incertitudine strategică, determină irosirea multor resurse și perpetuează sărăcia. Ele alimentează, de asemenea, alte forme de violență și criminalitate și favorizează terorismul.

Criminalitatea transnațională organizată: Reprezintă atât o expresie a proliferării unor fenomene negative care se amplifică în condițiile globalizării, cât și o consecință directă a gestionării ineficiente a schimbărilor politice, economice și sociale

profunde care s-au produs în Europa Centrală și de Est în procesul dispariției regimurilor comuniste. Pe fondul unei astfel de situații, spațiul de interes strategic în care se află România este sursă, zonă de tranzit și destinație a unor activități criminale grave constând în: trafic ilegal de armament, muniții și explozivi; trafic de narcotice; migrație ilegală și trafic de ființe umane; trafic de produse contrafăcute; activități de spălare a banilor și alte aspecte ale criminalității economico-financiare. Prin natura și amploarea lor, astfel de activități sunt favorizate de existența conflictelor locale și, la rândul lor, pot favoriza terorismul și proliferarea armelor de distrugere în masă sau pot să contribuie la perpetuarea regimurilor separatiste.

Un rol important în procesul de consolidarea a stabilității și securității noilor democrații din Europa Centrală, de Sud-Est și de Est revine capacității statelor și a societăților de a promova o **gestiune eficientă a treburilor publice**, de a garanta exercitarea responsabilă și eficientă a puterii, în deplin acord cu principiile democrației și cerințele respectării drepturilor omului. Expresia publică a acestor exigențe este **buna guvernare**, domeniu în care în România - ca și în majoritatea statelor din această regiune - s-au înregistrat, în anii care au trecut de la prăbusirea regimurilor comuniste, progrese remarcabile.

În același timp, însă, noile democrații din această regiune continuă să se confrunte cu numeroase fenomene negative care afectează calitatea actului de guvernare. În acest context, **guvernarea ineficientă**, afectată de corupție instituțională și clientelism politic, de ineficiența administrației publice, lipsa de transparență și de responsabilitate publică, de birocrăție excesivă și tendințe autoritariste, subminează încrederea cetățenilor în instituțiile publice și poate constitui o amenințare majoră la adresa securității statelor. În aria de interes strategic a României, guvernarea ineficientă pune adesea în pericol exercițiul normal al drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, afectează îndeplinirea obligațiilor internaționale - inclusiv a celor ce vizează protecția identității naționale - putând genera crize umanitare cu impact transfrontalier.

Securitatea națională poate fi, de asemenea, pusă în pericol de o serie de fenomene negative grave, de natură geo-fizică, meteo-climatică ori asociată, provenind din mediu sau reflectând degradarea acestuia, inclusiv ca urmare a unor activități umane periculoase, dăunatoare sau iresponsabile. Între acestea, se pot înscrie: catastrofele naturale sau alte fenomene geo- sau meteo-climatice grave (cutremure, inundații, încălzirea globală și alte modificări bruște și radicale ale condițiilor de viață); tendința de epuizare a unor resurse vitale; catastrofele industriale sau ecologice având drept consecințe pierderi mari de vieți omenești, perturbarea substanțială a vieții economico-sociale și poluarea gravă a mediului pe teritoriul național și în regiunile adiacente; posibilitatea crescută a producerii unor pandemii.

Riscurile și amenințările la adresa securității naționale pot fi potentate și amplificate de existența unor **vulnerabilități și disfuncționalități**, între care pot fi considerate ca generatoare de preocupări sau pericole următoarele: dependența accentuată de unele resurse vitale greu accesibile; tendințele negative persistente în plan demografic și migrația masivă; nivelul ridicat al stării de insecuritate socială, persistența stărilor de sărăcie cronică și accentuarea diferențelor sociale; proporția redusă, fragmentarea și rolul încă nesemnificativ al clasei de mijloc în organizarea

vieții economico-sociale; fragilitatea spiritului civic și dificultățile de manifestare a solidarității civice; infrastructura strategică slab dezvoltată și insuficient protejată; starea precară și eficiența redusă a sistemului de asigurare a sănătății populației; carențele organizatorice, insuficiența resurselor și dificultățile de adaptare la cerințele societății a sistemului de învățământ; expertiza redusă, organizarea inadecvată și precaritatea resurselor alocate pentru managementul situațiilor de criză; angajarea insuficientă a societății civile în dezbaterile și soluționarea problemelor de securitate.

II. UN VIITOR SIGUR ȘI PROSPER PENTRU ROMÂNII: CĂILE CONSTRUCȚIEI

Strategia de Securitate Națională reprezintă programul politic pentru realizarea unei României moderne, prospere, cu un profil regional distinct, deplin integrată în comunitatea europeană și euro-atlantică, angajată ferm în promovarea democrației și libertății, într-o lume globală dinamică și complexă, cu cetățeni ce trăiesc în siguranță.

Scopul prezentei strategii este mobilizarea eforturilor națiunii pentru accelerarea proceselor de modernizare și integrare apte să garanteze securitatea și prosperitatea țării, într-o lume mai sigură și mai bună. El se realizează pe baza unui nou proiect național, realist și pragmatic, vizând construcția unui **viitor mai sigur și prosper pentru români**, într-o țară cu o **democrație matură, consolidată, deplin integrată în comunitatea europeană și euro-atlantică**, prin promovarea fermă a libertăților politice, economice și sociale, a respectului pentru demnitatea umană, prin angajarea conștientă și responsabilă a poporului român și colaborarea activă cu națiunile aliate, parteneri și prieteni.

Pentru îndeplinirea acestor **obiective majore**, strategia de securitate națională urmărește identificarea oportunității și contracararea pro-activă a riscurilor și amenințărilor, prevenirea conflictelor și managementul eficient al situațiilor de criză, participarea activă la promovarea democrației și construcția securității și prosperității în vecinătatea României și în alte zone de interes strategic, transformarea instituțiilor și îmbunătățirea capacităților naționale.

Securitatea națională și prosperitatea sunt *termenii inseparabili ai aceleiași ecuații* a cărei rezolvare nu poate fi decât rezultanta majoră a unui proces complex de garantare a intereselor naționale vitale. Cumulativ, gama acestora cuprinde, în esență: integrarea deplină în Uniunea Europeană și asumarea responsabilă a calității de membru al Alianței Nord-Atlantice; menținerea integrității, unității, suveranității, independenței și indivizibilității statului român; dezvoltarea unei economii de piață competitive, dinamice și performante; modernizarea radicală a sistemului de educație și valorificarea eficientă a potențialului uman, științific și tehnologic național; creșterea bunăstării cetățenilor, a nivelului de trai și de sănătate a populației; afirmarea și protejarea culturii, identității naționale și vieții spirituale, în contextul participării active la construcția identității europene.

În plan intern, condițiile îndeplinirii acestor deziderate sunt: stabilitatea politică; participarea activă a societății civile; exercițiul deplin și responsabil al drepturilor și libertăților democratice; modernizarea infrastructurii critice; utilizarea eficientă a resurselor umane, economice și tehnologice; menținerea stabilității sistemului financiar-bancar și a pieței de capital; protejarea resurselor naturale și a mediului.

În plan extern, realizarea lor este condiționată de: reconstrucția și dinamizarea cooperării trans-atlantice; consolidarea relațiilor de parteneriat strategic; promovarea democrației și asigurarea păcii și stabilității în zonele de interes strategic; sprijinirea activă a comunităților românești din arealul istoric, a românilor de pretutindeni, pentru păstrarea identității lor naționale și culturale.

În cadrul eforturilor vizând protejarea, apărarea și promovarea intereselor sale legitime, România respectă principiile și normele dreptului internațional și dezvoltă dialogul și cooperarea cu organizațiile internaționale și cu statele interesate în realizarea stabilității și securității internaționale. România este direct interesată să joace un rol activ și constructiv în plan regional, să fie o punte de legătură între civilizații, interese economice și culturale diferite, în beneficiul stabilității și prosperității întregii Europe.

În condițiile în care, în relațiile internaționale, tendințele majore sunt extinderea democrației și cooperarea instituționalizată, pentru România esențială este promovarea intereselor naționale prin mijloace pașnice - politice, diplomatice, economice și culturale. În același timp însă, pentru protejarea și apărarea intereselor sale legitime, România trebuie să fie pregătită ca, împreună cu aliații și partenerii, să folosească toate mijloacele legale - inclusiv cele ce privesc întrebuintarea elementelor de forță ale capacităților naționale, ca soluție de ultimă instanță.

Promovarea acestor valori și interese are în vedere: creșterea capacității de acțiune a instituțiilor care au responsabilități primordiale în domeniul securității naționale; consolidarea rolului României în cadrul Alianței Nord-Atlantice și al Uniunii Europene, concomitent cu întărirea capacității țării noastre de acțiune ca vector dinamic al politicilor UE și NATO vizând securitatea euro-atlantică, dezvoltarea economică susținută și accesul la resurse vitale; prevenirea și contracararea eficientă a terorismului internațional, proliferării armelor de distrugere în masă și a criminalității transfrontaliere ce provine din sau tranzitează prin România; participarea activă, în spiritul legalității internaționale și al multilateralismului efectiv, la operațiuni în sprijinul păcii și la alte acțiuni vizând soluționarea crizelor internaționale; reconfigurarea securității energetice a României în acord cu politica energetică a Uniunii Europene; măsuri efective pentru stoparea declinului demografic al României.

Principiile ce călăuzesc fundamentarea strategiei de securitate națională sunt: convergența dintre politica de securitate și politica de dezvoltare economico-socială; abordarea sistemică și comprehensivă a politicii de securitate; abordarea cu prioritate a problematicii securității cetățeanului și securității publice; deplina concordanță între evaluarea mediului de securitate, opțiunea politică și acțiunea strategică. În procesul de îndeplinire a obiectivelor asumate, strategia asigură evaluarea realistă a riscurilor și amenințărilor, identificarea corectă a valorilor și intereselor fundamentale ce trebuie protejate, stabilirea judicioasă a obiectivelor și a căilor de îndeplinire a lor, modalități adecvate de mobilizare a resurselor necesare pentru realizarea proiectului național.

Prioritar, **căile construcției** ce vizează promovarea acestor valori și interese și îndeplinirea acestor obiective se definesc astfel:

- Prioritățile participării active la îndeplinirea securității internaționale;
- Construcția noii identități europene și euro-atlantice a României;
- Securitatea și stabilitatea regională în contextul unei noi paradigme;
- Asumarea rolului de vector dinamic al securității în zona Mării Negre;

- Abordarea cuprinzătoare și adecvată a problematicii securității interne;
- Buna guvernare - instrument esențial în construcția securității naționale;
- Economia competitivă și performantă - pilon al securității naționale;
- Transformarea instituțiilor cu responsabilități în domeniul securității naționale;
- Modernizarea și protecția activă a infrastructurii strategice.

III. PRIORITĂȚILE PARTICIPĂRII ACTIVE LA CONSTRUCȚIA SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE: PROMOVAREA DEMOCRAȚIEI, LUPTA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI INTERNAȚIONAL ȘI COMBATerea PROLIFERĂRII ARMELOR DE DISTRUGERE ÎN MASĂ

Angajarea activă în procesul de înfăptuire a securității prin **promovarea democrației, lupta împotriva terorismului internațional și combaterea proliferării armelor de distrugere** în masă reprezintă un imperativ pentru politica externă a României și constituie condiția fundamentală a participării la beneficiile globalizării, exploatării oportunităților pe care le prezintă mediul de securitate internațional și contracarării eficiente a riscurilor și amenințărilor majore.

Promovarea democrației: Într-o lume interdependentă, aflată sub efectele procesului de globalizare, cea mai adecvată metodă de a garanta libertatea și respectul pentru demnitatea umană, existența sigură a statului român și prosperitatea națiunii, siguranța cetățeanului și prezervarea identității naționale este **securitatea democratică**, securitate ce se realizează prin **cooperare, modernizare accelerată și integrare** și permite **participarea** adecvată la gestiunea afacerilor globale, un rol activ în cadrul comunității euro-atlantice, concentrarea eforturilor pe obiective vitale, specializarea pe roluri strategice și funcționalități relevante, precum și utilizarea inteligentă a resurselor.

În **plan extern**, aceasta se realizează prin participarea activă - politică, diplomatică, economică, informativă, militară și de altă natură - la promovarea democrației, securității și prosperității în vecinătatea României și în alte zone de interes strategic. Rațiunea acestei abordări se întemeiază pe convingerea că democrația este cea mai importantă pavază și armă de luptă împotriva terorismului.

În contextul actualului cadru multilateral de securitate, prezenta strategie se bazează prioritar pe următorii piloni: calitatea de membru al Alianței Nord-Atlantice, integrarea în Uniunea Europeană și consolidarea parteneriatelor strategice. România consideră, totodată, că un rol important în asigurarea păcii și securității internaționale, zonale și regionale revine acțiunii în cadrul ONU, OSCE și structurilor de securitate regională, precum și cooperării active cu alte centre de putere globală, cu statele și organizațiile care au o pondere semnificativă în securitatea diferitelor regiuni ale lumii.

În cadrul eforturilor vizând promovarea democrației, România sprijină activ acțiunea de reformare a ONU și eforturile comunității internaționale având ca scop transformarea profundă a organizației pentru a putea răspunde cerințelor secolului XXI, acționează pentru intensificarea și eficientizarea eforturilor Consiliului Europei vizând protecția drepturilor omului și consolidarea statului de drept în spațiul de securitate european și euro-asiatic și militează pentru dinamizarea activității OSCE.

Cooperarea trebuie să vizeze îndeosebi adoptarea și aplicarea unor măsuri de tip pro-activ, anticipativ, pentru contracararea eficientă a terorismului internațional structurat și a proliferării armelor de distrugere în masă, precum și a celorlalte riscuri și

amenințări. Măsurile avute în vedere vor fi, prioritar, de natură politică, diplomatică, economică și socială, precum și cele ce privesc acțiunea civică, dublate permanent de un efort adecvat, legitim și eficient în plan informațional. Măsurile de contracarare prin forță, inclusiv prin instrumente militare, vor fi întotdeauna acțiuni de ultimă instanță, conforme cu prevederile dreptului internațional și proporționale cu natura, urgența și caracteristicile pericolului.

Definirea unui cadru legitim de angajare pro-activă, capabil să prevină, să pre-întâmpine și să combată eficient noile riscuri și amenințări, solicită o combinație complexă de politici, instrumente juridice și acțiuni ce trebuie realizată atât prin eforturi doctrinare, normative și organizatorice interne cât și prin activitatea desfășurată în cadrul structurilor integrate de securitate și al cooperării internaționale. Aceste eforturi trebuie să vizeze: definirea obiectivă a indicilor de risc, amenințare și pericol și monitorizarea activă a acestora; stabilirea modalităților de contracarare eficientă a lor, indiferent de distanța față de frontiere; securizarea modernă a frontierelor; organizarea sistemică a securității interne, a apărării teritoriului, cetățenilor, drepturilor și bunurilor lor, a instituțiilor și infrastructurii împotriva noilor riscuri și amenințări. În stabilirea căilor de acțiune pentru întreprinderea unor astfel de acțiuni, ca actor internațional și membru al NATO și Uniunii Europene, România va acționa prin toate metodele legitime, împreună cu statele aliate, parteneri și prieteni și concertat cu măsurile puse în practică de comunitatea internațională.

Participarea la efortul internațional de luptă împotriva terorismului internațional: Terorismul internațional de sorginte extremist-religioasă, structurat în rețele trasfrontaliere, ce se manifestă ca purtător al unei ideologii totalitare și absurde, reprezintă amenințarea cea mai gravă care pune în pericol securitatea națiunilor democratice ale lumii, civilizația umană în ansamblul său. Nici o țară din lume nu se poate considera la adăpost de acest pericol și nici un stat democratic nu își poate neglija responsabilitățile ce îi revin ca membru al comunității internaționale. Terorismul nu poate fi ignorat, nu poate fi tolerat și nu poate fi învins decât prin solidaritate și acțiune colectivă. Neutralitatea în războiul global împotriva terorismului nu este posibilă, iar neparticiparea la efortul statelor democratice vizând eradicarea terorismului nu reprezintă o garanție de securitate.

Pentru combaterea acestui flagel, România va acționa, ori de câte ori va fi necesar, în cadrul NATO, al UE și al altor organizații internaționale care au aceleași obiective, împărtășesc aceleași valori și promovează aceleași interese, urmărind realizarea consensului sau concentrarea majorității eforturilor pentru acțiuni comune ori complementare. Acțiunile vor viza, în mod deosebit, promovarea și consolidarea democrației, sprijinirea guvernelor și instituțiilor de securitate și apărare în lupta împotriva terorismului, participarea la operațiuni multinaționale, asistență complexă în procesul de reconstrucție post-conflict. Atunci când realizarea consensului privind astfel de acțiuni nu este necesară ori nu este posibilă, în virtutea convingerilor sale democratice profunde, al intereselor sale vitale și al evaluărilor responsabile privind natura, iminența și gradul pericolului, România va participa la acțiuni în cadrul unor coaliții de voință, pe baza unor decizii politice raționale, întemeiate pe prevederile constituționale și pe obligațiile ce decurg din acordurile de cooperare cu națiunile

aliat, partener sau prieten, în conformitate cu principiul dreptului la apărare individuală și colectivă, cu alte prevederi ale dreptului internațional.

În plan european, acțiunile României vor viza, cu prioritate: realizarea cerințelor programelor de înfăptuire a spațiului comun de justiție și ordine publică; perfecționarea mecanismelor de cooperare între serviciile de informații și a activităților de schimb de informații - îndeosebi prin cooperarea cu structurile europene de luptă împotriva terorismului; acordarea de asistență - în virtutea clauzei de solidaritate - oricărui stat european membru al Uniunii, în cazul în care este ținta sau victima unui atac terorist; îmbunătățirea radicală a securității frontierelor; perfecționarea mecanismelor de cooperare între structurile de poliție și alte forțe care concură la lupta împotriva terorismului, precum și a organismelor de luptă pentru prevenirea și contracararea activităților de spălare a banilor; întărirea securității aeriene și maritime. În același scop, un rol important revine eforturilor vizând îmbunătățirea activității structurilor de cooperare în domeniul justiției și a celor polițienești, concomitent cu dezvoltarea și interconectarea centrelor europene de gestiune a crizelor. Este necesară, totodată, pregătirea corespunzătoare - în raport cu normele Uniunii Europene - a procedurilor și măsurilor apte să asigure: îmbunătățirea planurilor de urgență și a celor privind asistența ce trebuie acordată victimelor; dezvoltarea capacităților de management al consecințelor, combaterea finanțării terorismului și protecția datelor personale. Angajarea responsabilă și efectivă la campania internațională împotriva terorismului - inclusiv prin participare militară, atunci și acolo unde este necesar - reprezintă un reper major al politicii de securitate a României.

Lupta împotriva terorismului trebuie dusă cu respectarea strictă a principiilor democrației, dreptului internațional, demnității umane, a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în condițiile în care nu poate exista nici o înțelegere și nici un compromis în relațiile cu teroriștii. În același timp, este necesar să se găsească un echilibru rezonabil și eficient între restricții, constrângeri și măsuri punitive, pe de o parte, și protecția nealterată a libertăților și drepturilor democratice, inclusiv prin asigurarea transparenței responsabile și a dreptului la informare.

În acest cadru, principalele direcții de acțiune ale instituțiilor naționale care au atribuții în domeniul combaterii terorismului vor fi: întărirea cooperării internaționale, inclusiv prin finalizarea eforturilor vizând definirea clară și cuprinzătoare a terorismului și stabilirea procedurilor standard de operare; realizarea consensului între forțele politice, organizațiile non-guvernamentale și societatea civilă cu privire la necesitatea promovării politicii de "toleranța zero" în lupta împotriva terorismului; perfecționarea sistemului național de management al crizelor, pentru acțiunea coerentă a autorităților și instituțiilor cu responsabilități în combaterea terorismului; o mai bună cunoaștere a structurilor, metodelor și tehnicilor teroriste.

În esență, este vorba de elaborarea unei noi strategii de luptă împotriva terorismului internațional având ca scop: să revigoreze baza doctrinară și normativă a întrebunătățirii forțelor; să asigure prevenirea, descurajarea și contracararea pro-activă a pericolului terorist prin acțiuni desfășurate în plan național, în cadrul Uniunii Europene și NATO și în zonele generatoare de terorism; să permită armonizarea eforturilor

politice, diplomatice, ale serviciilor de informații și ale forțelor armate angajate în lupta împotriva terorismului, inclusiv o mai bună cooperare și coordonare operațională. O asemenea strategie, capabilă să legitimizeze - sub autoritatea Președintelui României și sub control parlamentar eficient - participarea efectivă a forțelor naționale la războiul global împotriva terorismului, poate genera convergența efortului, sprijinul și implicarea activă a populației, reducerea vulnerabilităților în situații de criză.

Combaterea proliferării armelor de distrugere în masă: La început de mileniu, omenirea trăiește, în mod paradoxal, o nouă etapă a coșmarului distrugerii sale, ca urmare a folosirii iraționale a rezultatelor dezvoltării fără precedent a științei și tehnologiei moderne. În pofida unor progrese majore în reducerea arsenalului nuclear strategic, a unor succese importante obținute prin implementarea acordurilor internaționale de neproliferare, pericolul distrugerii civilizației umane și a vieții, prin folosirea unor astfel de mijloace, se menține ridicat; unele state posesoare dezvoltă noi tipuri de mijloace de luptă și de transport la țintă; numărul statelor care dobândesc ilegal accesul la armele de distrugere în masă crește continuu; evoluțiile doctrinare acreditează tot mai frecvent ideea posibilității folosirii unor astfel de mijloace de luptă în cadrul operațiilor militare; controlul unor guverne asupra mijloacelor de luptă existente, componentelor în curs de realizare și tehnologiilor de fabricație, precum și a produselor cu dublă utilizare ori precursoare, scade alarmant. Sporesc, totodată, riscurile ca armele de distrugere în masă să facă joncțiunea cu terorismul internațional sau ca terorismul nuclear să fie promovat de regimuri iresponsabile. Aceste evoluții pun probleme grave de securitate la adresa cetățenilor, comunităților și instituțiilor.

România sprijină activ eforturile comunității internaționale democratice pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen. Ca membră a comunității euro-atlanice și pe temeiul obligațiilor asumate prin acordurile de parteneriat, România participă efectiv la formularea și implementarea politicilor NATO în domeniu, aplică ferm și promovează activ strategia de neproliferare a Uniunii Europene și contribuie la eforturile Națiunilor Unite și ale altor organizații de securitate internațională, precum și la eforturile partenerilor strategici care vizează combaterea proliferării și a încercărilor unor state de a folosi pretextul dezvoltării capacităților nucleare civile pentru producerea de arme de distrugere în masă.

Riscul achiziționării sau producerii de către grupuri teroriste a armelor de distrugere în masă necesită îmbunătățirea continuă a politicilor de contra-proliferare și ne-proliferare, perfecționarea sistemului național de control în cooperare cu sistemele similare ale statelor membre în NATO și Uniunea Europeană, precum și participarea responsabilă la regimurile și acordurile internaționale în vigoare.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Guvernul României, Ministerul de Externe, serviciile de informații, contra-informații și securitate, celelalte ministere și agențiile guvernamentale cu atribuții în domeniu, precum și organizațiile neguvernamentale și alte instituții de profil sunt chemate să-și sporească eforturile vizând reorganizarea, diversificarea și creșterea eficienței structurilor de acțiune și elaborarea a unei strategii coerente de combatere a proliferării armelor de distrugere în masă, în conformitate cu interesele de securitate ale României și cu obligațiile asumate prin tratate. Pornind de la statutul țării noastre de stat neposesor de arme de distrugere în masă, eforturile vor fi

concentrate prioritar asupra implementării eficiente a unor măsuri complexe și adecvate de ne-proliferație, contra-proliferație și de gestionare a consecințelor folosirii sau acțiunii accidentale a unor astfel de mijloace.

Măsurile vizând ne-proliferația vor fi realizate prin redimensionarea acțiunilor tradiționale (politice, diplomatice, de control al armamentelor, înțelegeri multilaterale, de controlul al exporturilor) și armonizarea mecanismelor și proceselor naționale cu cele ale NATO, UE, ONU și AIEA. În acest sens, principalele direcții de acțiune pentru realizarea ne-proliferației armelor de distrugere în masă și a mijloacelor de transport la țintă vor viza: creșterea contribuției României la eforturile comunității internaționale privind respectarea fermă a tratatelor internaționale în domeniul dezarmării și interzicerii armelor de distrugere în masă; întărirea regimurilor și aranjamentelor de control al exporturilor și interdicția transferurilor ilegale de materiale nucleare, bacteriologice, chimice și radiologice; participarea - sub toate formele legale și posibile - la eforturile comunității internaționale pentru blocarea accesului ilegal al unor state la armele de distrugere în masă .

IV. CONSTRUIREA NOII IDENTITĂȚI EUROPENE ȘI EURO-ATLANTICE A ROMÂNIEI

Construcția statutului european și euro-atlantic al României reprezintă o direcție prioritară de acțiune pe care trebuie canalizate eforturile politice, organizatorice și financiare ale autorităților publice și instituțiilor de securitate.

Alianța Nord-Atlantică - organizație bazată pe comunitatea de valori și interese care se adaptează constant noilor riscuri și amenințări - rămâne principala structură de apărare colectivă capabilă să garanteze securitatea democratică. Garanțiile de securitate de care beneficiem în cadrul NATO - expresie a solidarității euro-atlantice - sunt cele mai solide din istoria României. În ultimul deceniu, organizația și-a dovedit pe deplin viabilitatea, capacitatea de transformare și de extindere geografică, spre a face față noilor provocări, riscuri și amenințări. Cooperarea cu statele membre, cu țările participante la programul de Parteneriat pentru Pace și la inițiativele de cooperare regională constituie, pentru România, garanția consolidării securității în spațiul euro-atlantic și în zonele adiacente, a împărțirii echitabile a costurilor, riscurilor și avantajelor. Dobândirea calității de membru al Alianței a adus României certitudini în domeniul securității sale, garanții reale de apărare, accesul la procesul de decizie asupra securității euro-atlantice, dar și obligații corespunzătoare.

În contextul acestor evoluții, România trebuie să își intensifice eforturile privind racordarea la structurile de securitate ale Uniunii Europene, în condițiile în care organizația și-a dezvoltat, în mod semnificativ, o politică externă, de securitate și de apărare comună, care - dincolo de dificultățile inerente unui proces atât de complex - avansează în direcția dezvoltării și consolidării cooperării trans-atlantice. Această cooperare vizează îndeosebi armonizarea contribuției la întărirea păcii și securității internaționale, la lupta împotriva terorismului și proliferației, la soluționarea situațiilor de criză din Europa, Orientul Apropiat și alte zone ale lumii.

Ca parte a acestui spațiu geopolitic, România este conștientă **că securitatea comunității euro-atlantice este indivizibilă iar relația trans-atlantică este fundamentul acesteia**. În consens cu o astfel de abordare, România sprijină activ demersurile vizând reconstrucția și dinamizarea acestei relații, necesitatea unei

transformări profunde a Alianței, complementaritatea funcțională în materie de securitate a NATO și Uniunii Europene, ca și nevoia de evitare a paralelismelor, duplicărilor și a tendințelor competitive în domeniul realizării capabilităților, structurilor de comandă, strategiilor și doctrinelor. Cooperarea României cu statele membre ale celor două organizații, în materie de securitate, se va desfășura în conformitate cu valorile și interesele naționale, armonizate cu setul de valori și interese pe care cele două organizații democratice le promovează, cu principiile de acțiune ale Alianței Nord-Atlantice și Uniunii Europene.

Procesele de aderare a României la NATO și de integrare în Uniunea Europeană au determinat o modificare substanțială a statutului și identității sale strategice. Modernizarea statului român, a sistemului său de securitate precum și a societății românești au fost semnificativ potențate de activitățile desfășurate în cadrul proceselor de integrare în cele două organizații. Din această perspectivă, dinamica dezvoltării identității europene și euro-atlantice a României, precum și cea referitoare la configurarea unui profil corespunzător potențialului său geo-strategic, vor fi reprojecțate la nivel structural și promovate într-un ritm accelerat. Calitatea de membru implică, în mod obligatoriu, identificarea unui rol specific și activ al României în cadrul celor două organizații și asigurarea resurselor necesare pentru îndeplinirea acestui rol.

În acest sens, România va acționa pentru promovarea unei relații de coordonare politică și strategică a eforturilor de securitate ale celor două organizații, pe baza valorilor și intereselor comune, cu menținerea rolului fundamental al Alianței în apărarea colectivă și securitatea euro-atlantică și creșterea contribuției Uniunii Europene la îndeplinirea scopurilor comune, îndeosebi în planul securității pan-europene, euro-asiatice, în Orientul Mijlociu și pe continentul african. În acest context, concomitent cu menținerea unui interes major pentru consolidarea capacităților și mecanismelor de apărare colectivă ale Alianței și crearea noilor capabilități apte să permită creșterea contribuției sale la pacea și securitatea globală, România va sprijini atât întărirea rolului politic și de forum de consultări al NATO, cât și sporirea dimensiunii specifice de securitate și apărare a Uniunii Europene, considerând că acestea constituie cea mai eficientă cale de abordare a strategiei globale de contracarare a noilor riscuri și amenințări la adresa securității spațiului euro-atlantic.

România va participa activ la procesul decizional și la dezvoltările conceptuale în cadrul Alianței și își va îndeplini angajamentele asumate atât în privința contribuției cu forțe puse la dispoziția organizației, cât și a participării la operațiunile de gestionare a crizelor sub autoritatea NATO, la acțiunile consacrate contracarării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, precum și la procesele de reconstrucție a păcii și de promovare a democrației.

În ceea ce privește Uniunea Europeană, România va susține dezvoltarea politicii externe și de securitate comună și a politicii europene de securitate și apărare, inclusiv prin creșterea contribuției la capabilitățile militare și la cele privind combaterea terorismului și managementul urgențelor civile în spațiul unional, concomitent cu sporirea participării la promovarea democrației, păcii, securității și prosperității în cadrul politicii de vecinătate și la operațiunile de gestionare a crizelor regionale și de securizare a fluxurilor energetice și comerciale.

Concomitent, România va acorda o atenție sporită și va aloca resurse adecvate pentru protecția eficientă a frontierelor sale, pornind de la premisa că, pe de o parte, aceasta constituie o responsabilitate majoră de securitate națională și, pe de altă parte, îndeplinirea unei obligații importante față de Alianța Nord-Atlantică și Uniunea Europeană. În îndeplinirea obligațiilor privind securizarea frontierei, România urmărește atât creșterea gradului de securitate al cetățenilor săi și cei ai Europei, cât și transformarea granițelor într-o punte activă de cooperare și comunicare cu noile democrații din vecinătatea estică a Uniunii Europene.

V. REALIZAREA SECURITĂȚII ȘI STABILITĂȚII REGIONALE ÎNTR-O NOUĂ PARADIGMĂ

În calitate sa de stat aflat într-o zonă de importanță strategică pentru cele două organizații, România trebuie să joace un rol de importanță majoră în procesul de definire și implementare a politicilor stabilizatoare, de cooperare și asistență de securitate ale NATO și Uniunii Europene, în Europa de Sud-Est și de Est, precum și în Caucazul de Sud, Orientul Mijlociu și Regiunea Caspică.

În ani precedenți, România s-a aflat între două focare majore de instabilitate și conflict. Absența unor strategii anticipative adecvate ale comunității internaționale pentru aceste regiuni - strategii apte să prevină violențele majore și crimele împotriva păcii și umanității - a făcut ca violențele din spațiul ex-iugoslav să fie de lungă durată iar eforturile vizând soluționarea problemelor să sufere de lipsă de coerență și perspectivă. Prin intervenția comunității euro-atlantice și prin măsuri de impunere și menținere a păcii luate în ultimii ani, intensitatea conflictelor care au afectat pacea și securitate în Balcani s-a diminuat în mod semnificativ, iar prin admiterea României și Bulgariei în NATO situația din regiune a devenit mai stabilă. Aportul României la securitatea regională a fost direcționată spre afirmarea rolului de contributor activ în domeniul securității și de factor de cooperare, stabilitate democratică și progres.

Data fiind proximitatea geografică și conexiunile regionale, interesul primordial al României în acest domeniu constă în democratizarea, dezvoltarea economică, stabilitatea și orientarea regiunii spre integrarea europeană, simultan cu sporirea importanței României ca factor de securitate regional. Dacă, la nivel global, România a dovedit că poate aduce o contribuție importantă la stabilizarea și democratizarea unor state precum Afganistan sau Irak, că este capabilă și dispune de experiența necesară pentru a fi un promotor al democrației și stabilității în zone în care are interese legitime, la nivel regional, țara noastră își va asuma un rol pro-activ mai pronunțat. În acest context, eforturile strategice vor fi direcționate pentru soluționarea problemelor de securitate care afectează încă Balcanii de Vest și vecinătatea estică a României, în așa fel încât cele două regiuni să poată intra treptat într-un proces efectiv de integrare europeană și euro-atlantică.

Cooperarea regională în domeniul securității - materializată în existența unui număr mare de organizații - oferă oportunitatea perfecționării mecanismelor comune de evaluare a mediului strategic, de identificare a unei agende comune a riscurilor și a unor instrumente adecvate pentru gestionarea crizelor. Armonizarea eforturilor acestora, orientarea activităților lor în deplină consonanță cu eforturile NATO și ale Uniunii Europene, dar mai ales *creșterea responsabilității statelor sud-est europene, a*

conducătorilor acestora și a forțelor politice naționale, pentru securitatea regiunii, sporirea contribuției lor la soluționarea stărilor de tensiune, criză și conflict reprezintă imperativele majore ale noii paradigme de securitate regională.

În fapt, **soluțiile la problemele regionale trebuie să vină preponderent din cadrul regiunii.** Este timpul ca statele sud-est europene, forțele politice din aceste țări, organizațiile guvernamentale, non-guvernamentale sau civice, conducătorii politici și reprezentanții diferitelor mișcări să-și asume răspunderea directă pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă regiunea, în condițiile în care comunitatea internațională a făcut și face eforturi majore. Aceasta impune - pentru factorii politici responsabili din zonă - o conștiință civică modernă și matură, promovarea fermă a principiilor democratice, deplin respect pentru demnitatea umană, libertatea și identitatea tuturor, preocupare activă pentru menținerea stabilității frontierelor și încetarea propagandei în favoarea violenței etnice sau religioase și separatismului.

Obiectivul fundamental al acțiunii tuturor acestor factori trebuie să-l reprezinte securitatea democratică, justă și egală pentru toți, și canalizarea eforturilor ce vizează prosperitatea oamenilor spre pregătirea integrării în Uniunea Europeană. Obiectivele României în regiune vizează consolidarea perspectivelor europene ale acestor state, eliminarea riscurilor legate de terorism, de crima organizată și de trafic ilegal, și edificarea stabilității durabile, bazate pe democrație, prosperitate, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În atingerea acestor obiective, Romania va sprijini activ, în conformitate cu principiile dreptului internațional, aplicarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate, a deciziilor și recomandărilor OSCE și ale Consiliului Europei și va contribui eficient, amplificându-și relațiile cu statele din regiune, la înlăturarea măsurilor și programelor politice, economice și de securitate în cadrul NATO și UE. În acest domeniu, prioritară este înlăturarea blocajelor din calea soluționării diferendelor și stărilor de tensiune, care să permită dezvoltarea instituțiilor democratice, să genereze securitate și să deschidă perspectivele prosperității, prin respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și acceptarea multiculturalității.

Într-un astfel de registru modern, vor fi abordate și preocupările legitime ale statului român pentru îmbunătățirea statutului juridic, a condițiilor de viață și a tratamentului de care se bucură comunitățile românești din alte state, conform cu normele internaționale, cu standardele europene și angajamentele asumate prin acorduri bilaterale.

VI. ROMÂNIA - VECTOR DINAMIC AL SECURITĂȚII ȘI PROSPERITĂȚII ÎN REGIUNEA MĂRII NEGRE

Ca stat de graniță al Uniunii Europene și ca membru al NATO, România are interesul major de a se învecina cu state stabile, democratice și prospere deoarece acestea mențin pacea și buna-înțelegere în relații, creează comunități pluraliste și au un comportament predictibil în domeniul securității. **Construirea unui regim de securitate și prosperitate în zona Mării Negre reprezintă o direcție distinctă de acțiune a acestei strategii.**

România are un interes strategic fundamental ca regiunea extinsă a Mării Negre să fie stabilă, democratică și strâns conectată la structurile europene și euro-atlantice.

Subsumat acestui interes, obiectivul strategic al țării noastre - vector dinamic al securității democratice, stabilității și prosperității economice - este acela de a stimula o implicare europeană și euro-atlantică cât mai puternică în regiune.

Localizată la intersecția a trei zone de importanță deosebită - Europa, Orientul Mijlociu și Asia Centrală - regiunea Mării Negre este o zonă principală de tranzit pentru resurse energetice și, totodată, un spațiu important de manifestare a unor riscuri asimetrice și focare de conflict, având un impact semnificativ asupra securității euro-atlantice. Departe de posibilitatea de a fi considerată o simplă zonă-tampon sau periferică, regiunea Mării Negre este un **conector de importanță primordială**, situat pe coridorul ce leagă comunitatea euro-atlantică (în calitate de furnizor de securitate și consumator de energie) de arealul strategic Orientul Mijlociu - Regiunea Caspică - Asia Centrală (în calitate de furnizor de energie și consumator de securitate). Din punct de vedere energetic, regiunea Mării Negre este principalul spațiu de tranzit și - într-o măsură importantă - o sursă majoră pentru energia ce se consumă în Europa, în timp ce prognozele întrevăd posibilitatea creșterii substanțiale a ponderii sale în următoarele decenii, fapt ce îi conferă un rol crucial în securitatea energetică a Europei.

Din punct de vedere al provocărilor de securitate, regiunea este o oglindă fidelă a noilor riscuri și amenințări și un virtual poligon periculos pentru experimentarea lor. În rândul acestora trebuie menționate:

- Terorismul - prin atentatele criminale produse și activitățile de colectare de fonduri și spălare de bani și prin posibilitățile de recrutare, pregătire și adăpostire, îndeosebi în regiunile separatiste aflate în afara controlului autorităților legitime. Terorismul din această regiune este conectat la rețelele internaționale, se manifestă pe fondul unor acțiuni separatiste și are legături puternice cu criminalitatea transfrontalieră organizată.
- Proliferarea se manifestă îndeosebi sub forma traficului de materiale radioactive și speciale, tehnologie și know-how necesare pentru construcția armelor de distrugere în masă și a vectorilor purtători. Prăbușirea fostei URSS, destrămarea în parte a industriilor producătoare de arme de distrugere în masă, reducerea rigorii controlului asupra deținătorilor de arsenale de această natură și existența unor depozite imense de astfel de materiale în regiuni scăpate de sub controlul autorităților competente, fac ca această regiune să poată fi considerată o piață neagră foarte periculoasă pentru proliferarea armelor de distrugere în masă.
- Conflictele latente (înghețate): regiunea Mării Negre este cea mai bogată parte a Europei în astfel de conflicte, stări tensionate și dispute și, probabil, una din cele mai dense de pe glob. Conflictele separatiste "clasice" din estul Republicii Moldova (Transnistria), vestul și nordul Georgiei (Abhazia și Osetia de Sud), vestul Azerbaidjanului (Nagorno-Karabah), sudul Federației Ruse (Cecenia și alte republici sau regiuni autonome din Caucazul de Nord), alte mișcări separatiste de mai mică amploare și intensitate, precum și stările de tensiune legate de unele dispute teritoriale sau de frontieră reprezintă grave amenințări la adresa securității regiunii și creează pericolul reizbucnirii unor confruntări violente.
- Traficul ilegal de armament, muniții și explozivi, traficul de droguri și de ființe umane, migrația ilegală și alte aspecte ale criminalității transfrontaliere

organizate constituie o realitate emblematică pentru regiune. Ele se desfășoară pe uscat și pe apă, sunt organizate preponderent pe structura vechilor rețele de cooperare ale serviciilor secrete din fosta URSS, au conexuni cu grupările teroriste internaționale și sunt favorizate de regimurile și mișcările separatiste și de prezența ilegală a unor trupe străine pe teritoriul noilor democrații.

- Guvernarea ineficientă, minată de corupție endemică și de criminalitate transfrontalieră organizată, caracterizată prin incapacitatea exercitării corespunzătoare a atribuțiilor de suveranitate în condiții democratice, poate să afecteze grav activitatea unor state din regiune, să genereze instabilitate și anarhie, să favorizeze apariția activităților teroriste și a altor violențe și să creeze pericolul întreruperii fluxurilor vitale de aprovizionare cu energie.

Contracurarea acestor riscuri și amenințări este, înainte de toate, o responsabilitate primordială a statelor riverane la Marea Neagră. Ele trebuie să fie, în primul rând, conștiente de existența acestor pericole și sunt obligate să dezvolte politici interne, externe și de securitate capabile să neutralizeze fenomenele negative în interiorul propriilor granițe și **să se abțină de la sprijinirea, în orice fel, a mișcărilor separatiste, a organizațiilor extremiste sau teroriste, a activităților infracționale.** Țările riverane Mării Negre sunt obligate să coopereze activ și eficient, să promoveze măsuri destinate creșterii încrederii în regiune și să-și îndeplinească cu bună credință obligațiile privind reducerea armamentelor convenționale și retragerea forțelor militare staționate ilegal pe teritoriul altor state.

În același timp însă, pornind de la caracterul indivizibil al securității în spațiul euro-atlantic în acord cu cerințele globalizării, de la nevoia unui tratament egal pentru toate entitățile care au interese în zonă - inclusiv NATO și Uniunea Europeană - România apreciază că regiunea Mării Negre este un spațiu geo-politic deschis comunității democratice internaționale, în cadrul căruia se pot manifesta plenar statele aliate, parteneri și prieteni. În acest scop, România promovează activ ideea necesității definirii și implementării **unei strategii euro-atlantice pentru regiunea Mării Negre**, luând în considerare experiența abordării concertate NATO-UE în procesul de stabilizare din Europa de Sud-Est și nevoia unui echilibru apt să favorizeze opțiunea democratică a statelor, să preîntâmpine agravarea riscurilor și amenințărilor și să contribuie activ și eficient la soluționarea conflictelor, stărilor de tensiune și disputelor.

Extinderea responsabilităților Uniunii Europene în stabilizarea și reconstrucția regiunii, consolidarea prezenței și a contribuției Alianței Nord-Atlantice și a Programului de Parteneriat pentru Pace la procesele de promovare a democrației, păcii și securității, ca și prezența unor capacități operaționale americane în regiune, reprezintă factori de importanță vitală, în măsură să contribuie la fundamentarea unei astfel de strategii.

În acest context, prioritar pentru România este armonizarea și eficientizarea proceselor instituționale de cooperare inițiate în anii care au trecut de la prăbușirea imperiului sovietic, contracurarea tentațiilor monopoliste sau hegemonice și **stabilirea unui nou cadru de dialog și cooperare** la care să participe toate statele și organizațiile democratice interesate, în condițiile în care, pentru această regiune, imperativul etapei este **trecerea de la vorbe la fapte**, de la discuțiile despre importanța și identitatea

geopolitică a regiunii extinse a Mării Negre la proiectarea de strategii și programe și la implementarea acestora, prin acțiuni concrete. În acest sens, România acționează ferm pentru organizarea Forumului Mării Negre pentru Dialog și Cooperare - inițiativă consacrată preponderent promovării democrației și dezvoltării economice, creșterii încrederii, consolidării stabilității, păcii și securității. Concomitent, România va sprijini activ procesul de constituire - în spațiul adiacent Mării Negre - a unei euro-regiuni de dezvoltare economică aptă să faciliteze cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene, să stimuleze dezvoltarea infrastructurii energetice și de transport, să promoveze comerțul, investițiile și perfecționarea mecanismelor de piață.

În ceea ce privește problematica soluționării **conflictelor înghețate**, România va folosi noua fereastră de oportunitate pentru menținerea ei pe agenda politică a principalilor actori de securitate, va promova strategii politice și diplomatice ofensive și se va implica mai activ în funcționarea mecanismelor care acționează pentru soluționarea prin mijloace pașnice a acestor conflicte. Ineficiența unora dintre mecanismele folosite până în prezent pentru soluționarea acestor conflicte impune necesitatea reanalizării lor și o implicare mai activă a statelor și organizațiilor care pot aduce o contribuție pozitivă în acest scop. Este necesar ca, în cadrul unei astfel de strategii, să fie definit un set de principii, norme și reguli de conduită unitare, conforme cu interesele oamenilor, comunităților și statelor din zonă, cu interesele de securitate ale comunității euro-atlantice și cu prevederile dreptului internațional, apte să răspundă adecvat diferențelor specifice fiecărui conflict în parte. Setul de principii, norme și reguli de conduită ar putea cuprinde obligații referitoare la: nerecunoașterea regimurilor separatiste și neîncurajarea lor în orice formă; retragerea trupelor străine staționate ilegal în perimetrul diferitelor enclave; evacuarea depozitelor de armament, muniții și explozivi sub control internațional; desființarea formațiunilor paramilitare constituite de regimurile ilegale pe teritoriul regiunilor separatiste; declanșarea unui proces dinamic de evoluție democratică având ca scop reintegrarea acestor regiuni în cadrul statelor democratice din care fac parte de drept.

România urmărește implicarea directă în procesul de soluționare pașnică a conflictelor și disputelor din proximitatea sa strategică, atât prin acțiuni naționale cât și în format multilateral, vizând promovarea democrației, sprijinirea eforturilor de apropiere de structurile europene și euro-atlantice și a celor având ca scop construcția securității și prosperității. Interesul României este ca procesele de lărgire ale celor două organizații să nu conducă la crearea unor noi linii de separație în regiunea Mării Negre, astfel că țara noastră va sprijini efectiv perspectiva integrării europene și euro-atlantice a statelor din vecinătate.

Pe temeiul relațiilor speciale dintre România și Republica Moldova și în consens cu responsabilitățile firești ce decurg din comunitatea de istorie, limbă și cultură, cu principiul "o singură națiune - două state" și cu spiritul politicii europene de vecinătate, **vom acorda o atenție deosebită cooperării cu Republica Moldova**. România are datoria politică și morală de a sprijini acest stat în parcurgerea procesului de modernizare, democratizare și integrare europeană, de a face tot ce este posibil pentru a susține - din punct de vedere politic, economic și diplomatic - principiul suveranității și integrității sale teritoriale, precum și pentru a spori contribuția noastră la extinderea spațiului de securitate și prosperitate. În acest scop, vom continua să monitorizăm cu

atenție evoluția conflictului din Transnistria, să contribuim activ la identificarea unor soluții viabile - bazate pe democratizarea și demilitarizarea regiunii, pe retragerea trupelor și armamentelor staționate ilegal în estul republicii Moldova - și să sprijinim implicarea decisivă în procesul de pace a Uniunii Europene și SUA. Este, de asemenea, o datorie a noastră să nu acceptăm ca Republica Moldova să fie supusă șantajelor de nici o natură și să sprijinim autoritățile și populația în depășirea dificultăților privind asigurarea cu energie.

Un rol important în cadrul procesului de cooperare la Marea Neagră va reveni **dimensiunii economice** a cooperării. În acest scop, România va desfășura o politică externă și de cooperare economică marcată de pragmatism și de folosire a instrumentelor oferite de formatele bilaterale și multilaterale pentru participarea la proiectele economice cu impact major în consolidarea democrației, securității și stabilității. Eforturile vor viza, cu prioritate dezvoltarea coridoarelor energetice și de transport capabile să conecteze economic și comercial regiunea pontică cu statele comunității euro-atlantice și să permită o valorificare superioară a potențialului oferit de porturile maritime și fluviale din regiune, concomitent cu o atenție sporită acordată protecției mediului și restabilirii echilibrului ecologic al Mării Negre.

Preocupările vor viza, totodată, dezvoltarea, cu prioritate, a unor programe prin care vor fi sporite capacitățile naționale și regionale de monitorizare și intervenție rapidă pentru prevenirea și contracararea riscurilor de securitate provenite din spațiul maritim. De asemenea, vor fi susținute inițiativele prin care va fi sporită capacitatea regională de răspuns la crize și de contracarare a amenințărilor asimetrice, precum și cele prin care va fi îmbunătățit cadrul legislativ necesar pentru creșterea încrederii la nivel regional.

VII. SECURITATEA INTERNĂ ÎNTR-O ABORDARE SISTEMICĂ ȘI CUPRINZĂTOARE

Apariția unor riscuri și amenințări de factură nouă, evoluția complexă a mediului intern, precum și modificarea substanțială a statutului de securitate al României în plan internațional impune o abordare nouă, într-o manieră integratoare, sistemică și comprehensivă a obiectivelor de securitate și apărare internă. Absența unui pericol previzibil privind un posibil atac extern face ca problematica apărării teritoriului să se pună în parametri fundamental diferiți față de perioada anterioară. În condițiile actuale și într-o perspectivă plauzibilă, sarcina protejării valorilor și libertăților, a vieții oamenilor și a bunurilor lor de pe teritoriul țării nu mai poate fi concepută în termenii apărării teritoriale specifice coalițiilor politico-militare din perioada războiului rece și nici în cei ai războiului popular.

În același timp, experiența atentatelor teroriste de mare amploare din Statele Unite, din alte state - europene, asiatice și africane - precum și experiența unor dezastre naturale de mari proporții, pun în evidență necesitatea unor strategii adecvate pentru protecția și apărarea vieții, libertății și demnității umane, precum și a bunurilor și activităților pe teritoriul național, în condiții deosebite de pericol.

Securitatea internă reprezintă ansamblul activităților de protecție, pază și apărare a locuitorilor, comunităților umane, infrastructurii și proprietății împotriva amenințărilor de natură militară - altele decât agresiunile declanșate de forțe armate - și

de factură non-militară, precum și a celor generate de factori geo-fizici, meteo-climatici ori alți factori naturali, care pun în pericol viața, libertățile, bunurile și activitățile oamenilor și ale colectivităților, infrastructura critică și activitățile economico-sociale, sau alte valori naționale la un nivel de intensitate și amploare diferit de starea obișnuită.

Securitatea internă privește deopotrivă siguranța cetățeanului și securitatea publică, securitatea frontierelor și cea a transporturilor, protecția infrastructurii critice, și cea a sistemelor de aprovizionare cu resurse vitale. Ea include, de asemenea, securitatea socială și asigurarea stării de legalitate, contracararea criminalității organizate și securitatea activităților financiar-bancare, securitatea sistemelor informatice și a celor de comunicații, protecția împotriva dezastrelor și protecția mediului.

Sarcina asigurării securității interne este complexă, intercon condiționată și implică responsabilități din partea unui număr mare de instituții și agenții. Aceste responsabilități revin administrației publice și internelor, structurilor de specialitate care se ocupă cu protecția civilă, securitatea frontierelor și garda de coastă, structurilor de informații, contrainformații și securitate, de prevenire a spălării banilor și de control al importurilor și exporturilor strategice, precum și - în situații deosebite - structurilor militare. Un set important de atribuții revine gărzii financiare, gărzii de mediu și structurilor de specialitate care veghează la sănătatea populației și a animalelor, structurilor vamale și de protecție a consumatorilor. Un alt set revine operatorilor industriali și de servicii care desfășoară activități de importanță vitală sau periculoase, ori care implică un mare număr de oameni sau interese sociale ori individuale majore.

Având în vedere creșterea pericolelor generate de acțiunile teroriste, inclusiv prin utilizarea unor mijloace radioactive, chimice sau bacteriologice, sau prin provocarea de sabotaje, distrugereri ori modificări funcționale periculoase, precum și riscul sporit de producere a unor dezastre industriale sau naturale, sarcina asigurării securității interne devine tot mai complexă și mai imperioasă. Nevoia de identificare profesionistă a problematicii, de stabilire a cadrului conceptual de organizare și de acțiune, precum și necesitatea racordării la exigențele promovate de Uniunea Europeană, determină un interes sporit din punctul de vedere al securității naționale pentru un domeniu atât de vast, de complex și de vulnerabil, cu impact direct asupra vieții oamenilor. În plus, având în vedere expertiza relativ redusă în domeniu, urgența abordării - într-o viziune integratoare - este mai mult decât evidentă.

Pe temeiul responsabilității pentru securitatea cetățenilor săi și în conformitate cu obligațiile asumate în procesul de integrare, statul român trebuie să-și mobilizeze - cu prioritate - resursele și instrumentele aflate la dispoziție pentru: prevenirea și contracararea activităților și acțiunilor teroriste pe teritoriul național; protecția instituțiilor democratice, a cetățenilor români și a străinilor aflați în România împotriva atacurilor teroriste; interzicerea folosirii teritoriului României pentru pregătirea unor acțiuni teroriste împotriva altor state.

Din perspectiva cerințelor de securitate internă, lupta împotriva terorismului vizează, în mod prioritar, creșterea gradului de protecție a cetățenilor, comunităților și colectivităților umane, a instituțiilor statului și organizațiilor civice, a infrastructurii economice, de transport și de asigurare a funcțiunilor sociale vitale, a misiunilor diplomatice, obiectivelor și activităților militare, precum și a altor obiective de interes

național. Acțiunile ce au ca scop înfăptuirea acestor obiective se desfășoară pe întreg teritoriul național și trebuie văzute atât ca o problemă de securitate publică și de siguranță a cetățeanului ce trebuie contracarată prin mijloace polițienești specifice și de impunere a legii, cât și ca o problemă ce trebuie rezolvată prin activitatea de informații, contra-informații și securitate sau - uneori - prin metode și mijloace de natură militară.

În mod corespunzător vor trebui abordate și **măsurile de contra-proliferație**. Acestea vizează atât perfecționarea cadrului legislativ și organizatoric, cât și activitatea desfășurată la nivelul comunității de informații, poliției de frontieră, a instituțiilor de ordine publică și a altor agenții guvernamentale, pentru a preveni procurarea, transportul sau transferul către grupări teroriste, ori către alte organizații criminale sau state ostile, a componentelor, substanțelor, cunoștințelor sau tehnologiilor specifice producerii armelor de distrugere în masă, mijloacelor de transport la țintă, materialelor radioactive sau cu dublă utilizare.

Din perspectiva securității interne, pentru siguranța cetățeanului, prezintă, de asemenea, o importanță deosebită sistematizarea, perfecționarea și creșterea eficienței strategiilor de prevenire a criminalității, având ca scop să reducă riscul, frecvența și consecințele majore ale unor infracțiuni deosebit de periculoase - omorul, tâlhăria, atentatele la adresa integrității corporale, lipsirea de libertate și consumul de droguri. Eforturile trebuie focalizate asupra următoarelor obiective: protecția comunităților locale; protecția specială a unităților de învățământ și a altor instituții și locuri frecventate preponderent de copii și tineri; măsuri adecvate de protecție pentru cei care trăiesc într-un mediu cu risc infracțional ridicat; mecanisme eficiente de comunicare și parteneriat între poliție și reprezentanții comunităților locale; informarea publicului despre diferite modalități de prevenire a criminalității; o mai bună cooperare între jandarmerie și poliție; acțiuni concrete și ferme care să modifice, în cel mai scurt timp, statutul României de țară de origine, de tranzit și de destinație a traficului cu droguri, arme și ființe umane. Sunt necesare, de asemenea, eforturi deosebite pentru contracararea activităților ce pun în pericol siguranța mijloacelor de transport și a căilor de comunicații, a conductelor, rețelelor de alimentare cu energie și alte resurse vitale, a rețelelor informatice și de telecomunicații, pentru ca securitatea individuală, securitatea comunităților și a mediului de afaceri să atingă standardele europene în materie.

VIII. REPERELE BUNEI GUVERNĂRI: ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ PROFESIONISTĂ ȘI EFICIENTĂ; RESPECTUL DEPLIN AL LEGII; COMBATerea CORUPȚIEI

Buna guvernare constituie, în prezent, o condiție esențială a securității și prosperității, instrumentul principal prin care democrația trece din planul conceptelor și al teoriilor, în planul vieții reale. Ea este unitatea de măsură cumulativă prin care viața socială validează rezultatul alegerilor democratice, probează realismul programelor și capacitatea forțelor politice de a-și îndeplini promisiunile electorale cu stricta respectare a standardelor democratice, evaluează succesul măsurilor ce vizează combaterea insecurității, inechității și sărăciei și stabilește corecțiile necesare.

Principalii factori implicați în acest proces sunt statul și societatea civilă, statul de drept reprezentând o caracteristică esențială a bunei guvernări. Organismele statului

care participă la realizarea bunei guvernări democratice sunt: puterea legislativă; puterea executivă; puterea judecătorească; autoritățile publice locale. Actorii nestatali principali sunt: mass-media; partidele politice; sindicatele, patronatele și alte organizații profesionale; organizațiile non-guvernamentale și alte forme de participare ale societății civile; organismele de conducere ale companiilor.

Experiența trecutului arată că buna guvernare s-a aflat uneori în pericol, ca urmare a activității unor grupuri de interese nelegitime sau forțe nedemocratice care - folosind vulnerabilitățile sistemului - au încercat să influențeze exercitarea puterii în folos propriu, ori să schimbe puterea democratică prin acțiuni violente sau anarhice. Prin amploarea lor, unele dintre acțiunile de acest fel au afectat îndeplinirea unor obiective strategice vitale ale României, îndeosebi cele privind integrarea în structurile politice, economice și de securitate europene și euro-atlantice.

Eficiența administrației - ca parte a bunei guvernări - constituie o condiție esențială pentru asigurarea securității și prosperității cetățenilor României. Pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană a pus în evidență faptul că sarcinile unei administrații eficiente pot fi afectate de o serie de factori, între care: corupția; birocrăția excesivă, slaba expertiză pe anumite domenii a administrației publice; lipsa de realism a programelor; insuficienta autoritate a justiției; insuficienta capacitate a autorităților publice de a gestiona urgențele civile. Eliminarea sau corectarea acestor aspecte a reprezentat și reprezintă o prioritate a actualei administrații - nu doar ca răspuns la semnalele primite în relația cu instituțiile Uniunii Europene în cursul pregătirii pentru aderare, ci și ca parte a ansamblului de programe și proiecte naționale ce alcătuiesc buna guvernare.

Astăzi România are instituții democratice mai puternice, aflate într-un proces dinamic de consolidare și perfecționare, și capabile să asigure funcționarea normală a statului de drept. Existența economiei de piață funcționale, instituții democratice stabile, justiție independentă, structuri corespunzătoare pentru aplicarea legii și combaterea actelor care prejudiciază interesele cetățenilor, inclusiv prin combaterea corupției, sunt repere ale unei funcționări stabile și democratice a statului, pe baza valorilor și principiilor ce statuează calitatea României de membră a comunității europene și euro-atlantice. Din această perspectivă, orice derapaj în asigurarea unei asemenea calități în acțiunea administrației trebuie privită ca posibil risc la adresa intereselor României, ale cetățenilor săi. Factorii de risc identificați în ultimii ani în funcționarea coerentă, eficientă și în spiritul deplin al legalității a componentelor administrației reprezintă - în viziunea actualei strategii - ținte de permanentă analiză și acțiune.

În ceea ce privește **calitatea și capacitatea de acțiune a administrației publice**, acest domeniu a generat o serie de preocupări pe parcursul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Exigențele aderării și asigurarea compatibilității administrative și instituționale cu sistemul Uniunii Europene impune o serie de acțiuni consecvente pentru: consolidarea instituțională a autorității administrației publice, funcționarea sa în deplină transparență și cu respectarea strictă a legalității, implementarea unor politici care să vizeze descentralizarea și autonomia locală, consolidarea acțiunilor pentru prevenirea și combaterea criminalității, pentru creșterea siguranței cetățeanului și a siguranței publice.

O administrație eficientă presupune, totodată, **îmbunătățirea capacității instituționale la nivel central și local**, în condițiile în care, prin folosirea corespunzătoare a pârgurilor administrative - respectiv prin asigurarea transparenței, corectitudinii și responsabilității în îndeplinirea funcției publice și în cheltuirea banului public - se poate asigura și o creștere reală a calității vieții cetățenilor. Pentru aceasta, instituțiile administrației publice trebuie să fie competente, suplimentare, adaptabile la noile cerințe și puse în slujba cetățeanului. În procesul de integrare europeană, ele trebuie să fie capabile să pună în practică politicile de dezvoltare regională și să asigure folosirea integrală, eficientă și legală a fondurilor structurale. În scopul realizării unei administrații eficiente se va acționa în următoarele direcții:

- Introducerea standardelor de calitate pentru serviciile publice;
- Deplină profesionalizare a aparatului administrației publice;
- Întărirea capacității de intervenție în situații de urgență și a capacității de acțiune preventivă și de management al acestor situații;
- Implementarea unui sistem complex și coerent de măsuri pentru prevenirea și combaterea actelor de corupție;
- Aplicarea codurilor de etică pentru demnitari și funcționari publici;
- Raționalizarea instituțiilor și a practicilor administrative;
- De-birocratizarea, simplificarea și urgentarea procedurilor administrative;
- Îmbunătățirea capacității de planificare și evaluare a politicilor publice și de cooperare inter-instituțională.

Ca pilon major al bunei guvernări, **consolidarea independenței justiției și creșterea respectului pentru actul de justiție** reprezintă o altă prioritate importantă, menită să garanteze compatibilitatea europeană a administrației românești pe domeniul Justiție și Afaceri Interne. Direcțiile de acțiune în acest domeniu vor continua și amplifica dezvoltările pozitive înregistrate în anul 2005 și rezultatele confirmate de partenerii europeni în evaluările de etapă cu privire la pregătirea pentru aderare la Uniunea Europeană. Este, însă de înțeles faptul că justiția trebuie să parcurgă întregul program de transformare, să fie consolidată, eficientizată și credibilizată pe deplin, astfel încât realizarea actului de justiție să se întemeieze exclusiv pe respectarea legii.

În scopul eliminării riscului ca ineficiența actului de justiție, deficiențele și faptele de corupție ce sunt încă posibile în sistem să pericliteze îndeplinirea obiectivelor strategiei de securitate națională, în consens cu prevederile constituționale privind separarea puterilor în statul de drept, îndeplinirea următoarelor condiții, cerințe și măsuri reprezintă răspunsul adecvat la așteptările poporului român:

- Garantarea independenței reale și efective a sistemului judiciar;
- Asigurarea transparenței și îmbunătățirea calității actului de justiție;
- Sporirea eficienței și responsabilizării sistemului judiciar;
- Garantarea accesului liber la justiție;
- Prevenirea și combaterea actelor de corupție din sistemul judiciar;
- Consolidarea sistemului instituțional și legislativ în domeniul cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional;
- Îmbunătățirea radicală a sistemului penitenciar.

Îndeplinirea acestor obiective este sarcina primordială și responsabilitatea majoră a organismelor competente care guvernează activitatea justiției, în condițiile în care **integrarea României în Uniunea Europeană depinde direct și nemijlocit de modul în care justiția româna își va proba independența, caracterul nepartizan, capacitatea de acțiune în condițiile statului de drept și eficiența reală în lupta împotriva mării corupții.** În contextul acestui efort național, celelalte instituții ale statului sunt chemate să asigure condițiile necesare - legislative, organizatorice, umane și materiale - pentru ca sarcina transformării radicale a justiției și aportul ei la îndeplinirea obiectivului strategic de integrare să devină posibile.

Identificarea **corupției** ca factor de risc la adresa securității naționale, încă de la începutul activității actualei administrații, a creat condiții pentru declanșarea unui amplu program de acțiuni pentru eradicarea corupției sistemice, legată de puterea politică, juridică și administrativă, pentru dezvoltarea spiritului civic și angajarea efectivă a societății în lupta împotriva acestui fenomen. Așa cum arăta și raportul comun al BERD și Băncii Mondiale din octombrie anul trecut - raport bazat pe cercetări temeinice și statistici convingătoare - în anul 2005 mediul de afaceri din România s-a îmbunătățit semnificativ și a devenit mai atractiv și mai transparent, iar nivelul corupției s-a micșorat substanțial. Rezultatul principal al acestui efort îl reprezintă **reducerea substanțială și punerea fenomenului sub control, crearea mecanismelor adecvate de acțiune, începutul unor modificări de mentalitate în rândul populației și un proces de schimbare a percepției publice.**

Continuarea în ritm alert și în deplină legalitate a acestui proces reprezintă o necesitate obiectivă, iar elementele principale ale strategiei de combatere a corupției sunt următoarele:

- Creșterea transparenței actului de guvernare, aplicarea strictă a standardelor de integritate morală a personalului care lucrează în administrația publică și sporirea eficienței măsurilor de combatere a corupției prin mijloace administrative;
- Revitalizarea sistemului de luptă împotriva corupției pe principiul intransigenței și eficienței prin: prevenirea ingerințelor politice sau administrative în activitatea organelor de justiție și creșterea integrității și a rezistenței la corupție a sistemului judiciar; întărirea capacității instituționale de luptă împotriva corupției; îmbunătățirea coordonării între structurile de control și organele de anchetă penală; creșterea vitezei de desfășurare a proceselor penale;
- Promovarea unor măsuri active pentru prevenirea corupției în mediul de afaceri prin: eliminarea tratamentului preferențial, asigurarea mediului concurențial și creșterea transparenței în domeniul contractelor și achizițiilor publice; asigurarea egalității de tratament în domeniul fiscal, concomitent cu urmărirea sistematică a îndeplinirii stricte a obligațiilor fiscale de către toți contribuabilii; întronarea spiritului de legalitate și răspundere în activitatea vamală;
- Eficientizarea măsurilor privind informarea publică oportună și educația civică;

- Creșterea gradului de coordonare internă a activităților referitoare la combaterea corupției și amplificarea cooperării internaționale în acest domeniu;
- Monitorizarea activă a implementării strategiilor și planurilor de acțiune vizând instrumentele de luptă împotriva corupției, promovate de Uniunea Europeană, Consiliul Europei și Organizația Națiunilor Unite.

Politicile și acțiunile instituționale pentru combaterea corupției sunt viabile și sustenabile doar în condițiile cooperării eficiente între Parlament, Președinte, Guvern și Justiție, ale implicării active în acest efort a sectorului privat, organizațiilor non-guvernamentale, presei și societății civile, având ca scop crearea unui sistem național de integritate morală bazat pe acțiunea convergentă a tuturor forțelor politice, administrative și sociale interesate în combaterea acestui flagel. În fapt, imperativ în lupta împotriva corupției este ca instituțiile să funcționeze, să colaboreze și să fie integrate într-un sistem în care informațiile să circule, responsabilitățile să fie clare și să nu se suprapună, iar atribuțiile să fie îndeplinite în condiții de legalitate, la timp și cu eficiență maximă.

În scopul îndeplinirii ritmice și integrale a programelor naționale vizând îmbunătățirea actului de guvernare, eliminarea corupției legate de sistem, asigurarea independenței și funcționalității justiției și eficientizarea administrației publice, Consiliul Suprem de Apărare a Țării va analiza, periodic, rapoarte prezentate pe aceste teme și va stabili măsuri corespunzătoare pentru îndeplinirea obiectivelor de securitate națională.

IX. ECONOMIA COMPETITIVĂ ȘI PERFORMANTĂ - PILON AL SECURITĂȚII NAȚIONALE

O economie puternică, performantă și competitivă, macro-stabilă, dinamică sub raportul ritmului de creștere și adaptabilă funcțional, reprezintă un pilon important al securității, asigurând condiții pentru securitatea economică și socială, interesul majorității populației pentru susținerea instituțiilor democratice și baza necesară pentru promovarea inițiativelor vizând prosperitatea și securitatea națiunii.

Consolidarea și perfecționarea activității instituțiilor de piață, pe baza principiului liberei concurențe și al solidarității sociale este un obiectiv prioritar. Ea reprezintă baza unei dezvoltări economice sănătoase, capabilă să asigure integrarea efectivă a României în Uniunea Europeană, încadrarea în exigențele globalizării, accesul normal la resurse și pe piețele internaționale, rezistența la fluctuațiile economice majore. Dezvoltarea economică susținută, capabilă să genereze locuri de muncă și resurse pentru protecția socială, trebuie să conducă la reducerea semnificativă a decalajelor ce despart România de media europeană, la eliminarea sărăciei extreme ca fenomen, reducerea radicală a numărului oamenilor cu venituri situate sub pragul european al sărăciei și realizarea unui echilibru social capabil să stimuleze creșterea ponderii și consolidarea clasei de mijloc. Realizarea, pentru prima dată în istoria României, a unui sistem complex și eficient de securitate socială, capabil să stimuleze munca, performanța, capitalul și solidaritatea participanților la procesele economico-sociale, va reprezenta o contribuție esențială la consolidarea securității naționale.

În scopul realizării unei dezvoltări moderne, susținute și sănătoase, al consolidării statutului de economie de piață funcțională și a capacității de a face față mediului concurențial din Uniunea Europeană trebuie acționat pentru:

- Soluționarea deplină a problemelor litigioase privind proprietatea și garantarea dreptului de proprietate, inclusiv a dreptului de proprietate industrială și intelectuală, la nivelul standardelor europene, și asigurarea stabilității și legalității în acest domeniu;
- Realizarea unui mediu de afaceri stabil, profitabil și predictibil;
- Modernizarea sistemului fiscal pentru a încuraja inițiativa, performanța economică și tehnică, buna funcționare a pieței forței de muncă și de capital;
- Perfecționarea și compatibilizarea deplină a sistemului de achiziții publice în conformitate cu prevederile legislației comunitare;
- Implementarea unei legislații antitrust moderne și eficiente;
- Reducerea substanțială a economiei informale.

Un rol esențial în acest domeniu revine asigurării **securității energetice** prin adaptarea operativă și **optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare și creșterea eficienței energetice**. În acest scop, se va acționa cu prioritate pentru: reducerea dependenței de aprovizionarea din regiuni instabile, sau din state care folosesc energia ca instrument de presiune politică; accelerarea programelor de producere a energiei în centrale nucleare; relansarea preocupărilor vizând creșterea producției de hidro-energie și de energie bazată pe tehnologiile moderne de folosire a cărbunilor. Un rol important trebuie să revină producției de energie din surse regenerabile sau alternative și creșterii eficienței energetice în mediul industrial și casnic. Programele de măsuri în acest domeniu trebuie corelate cu strategiile Uniunii Europene vizând securitatea energetică.

Dezvoltarea economică accelerată - ca premiză a bunăstării și securității - depinde în mod hotărâtor de gradul de competitivitate a națiunii. România poate deveni cu adevărat competitivă numai în măsura în care vom avea o societate bine educată, orientată spre cunoaștere, capabilă să valorifice la maximum resursele de inteligență și creativitate, pornind de la convingerea că o forță de muncă bine pregătită și flexibilă reprezintă o condiție esențială pentru succesul integrării europene și al valorificării oportunităților oferite de globalizare. Aceasta impune asigurarea accesului tuturor cetățenilor, inclusiv a celor din mediul rural și din zonele defavorizate, la o educație de calitate pe tot parcursul vieții și vizează transformări profunde în domeniul **educației, cercetării și dezvoltării** - domeniu de importanță strategică pentru securitatea națională.

Sistemul de învățământ trebuie reprojctat în funcție de noile realități: intrarea României în Uniunea Europeană, oferta europeană de pe piața muncii, scăderea populației școlare, necesitatea compatibilizării învățământului românesc cu sistemele europene de educație și formare profesională. El trebuie să asigure stimularea educației permanente, modernizarea rapidă a învățământului de stat și consolidarea instituțiilor private de învățământ, reforma educației timpurii, creșterea capacității instituționale

pentru elaborarea și gestionarea proiectelor, cât și susținerea, în manieră integrată, a educației, cercetării și inovării.

Creșterea competitivității României pe piețele globale va fi susținută prin politici și programe de facilitare a accesului firmelor, în special a IMM-urilor, la rezultatele cercetării-dezvoltării, în principal, prin: inovare și transfer tehnologic; acces la servicii specializate de profil; participare în rețele internaționale dedicate; dezvoltarea culturii antreprenoriale și a inovării; revigorarea cercetării de firmă; întărirea legăturilor dintre comunitatea de afaceri și cea din educație și cercetare. Aceste obiective presupun eforturi organizatorice importante dar și un efort bugetar deosebit. Creșterea volumului fondurilor alocate trebuie să fie însoțită de fixarea unor priorități, cum sunt cele privind: echilibrul între cercetarea fundamentală, cea aplicativă și dezvoltarea tehnologică; stimularea excelenței în cercetare și modernizarea infrastructurilor specifice; asigurarea mobilității cercetătorilor și a participării tinerilor; crearea unui corp de manageri în cercetare. În mod deosebit, trebuie identificate și sprijinite sectoarele cu potențial deosebit de competitivitate, între care trebuie să fie avute în vedere cele ce se referă la tehnologii de comunicații și informatică, biotehnologii, materiale noi, energie, securitate și apărare, sectorul spațial și cel nuclear.

Accelerarea modernizării economice și menținerea unui ritm susținut de creștere sustenabilă necesită, de asemenea, **îmbunătățirea radicală a stării de sănătate a populației și realizarea unui echilibru unui nou social** printr-un sistem de solidaritate capabil să garanteze securitatea economică, socială și de sănătate a tuturor participanților la proces. Înfăptuirea acestui deziderat este condiționată de:

- Reforma profundă a sistemului de sănătate;
- Reformarea și diversificarea sistemului de pensii și de asistență socială;
- Promovarea unui set de măsuri active pentru ocuparea forței de muncă și reducerea șomajului;
- Îmbunătățirea calității și accesului la serviciile sociale și de sănătate, în mod deosebit pentru categoriile sociale și comunitățile defavorizate.

O direcție specială de acțiune, cu implicații majore în înfăptuirea obiectivelor securității naționale o reprezintă **restructurarea, dezvoltarea și modernizarea industriei de apărare**. Parte componentă importantă a economiei naționale, aceasta trebuie să depășească starea de stagnare și provizorat și să evolueze rapid pe coordonatele eficientizării și ale interoperabilității cu industria de apărare europeană, în conformitate cu cerințele securității naționale. Eforturile vizând acest proces vor fi orientate în special în următoarele direcții:

- Modernizarea și re tehnologizarea capacităților de apărare, prin cooperare cu firme din cadrul Uniunii Europene și al altor parteneri din NATO;
- Racordarea întreprinderilor românești de profil la activitățile Agenției Europene de Apărare prin încurajarea înființării de firme de joint-ventures, privatizării sau altor forme de cooperare, pentru realizarea unor produse de înaltă tehnologie cu piață de desfacere asigurată;
- Proiectarea gamei de produse în funcție de necesitățile reale ale instituțiilor de securitate românești, în special pentru misiunile ce impun proiecția forțelor, combaterea terorismului și participarea la reconstrucția post-conflict.

X. URGENȚELE TRANSFORMĂRII INSTITUȚIILOR CU RESPONSABILITĂȚI ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII NAȚIONALE

România a parcurs o etapă de evoluții profunde în acest domeniu. Obiectivul principal al acestei etape a fost atingerea parametrilor specifici statului de drept și integrarea în Alianța Nord-Atlantică. În acest context, în ultimii 15 ani, accentul a fost pus pe reforma Armatei și reconstrucția structurilor de informații, contra-informații, de securitate și de ordine publică, pe instituirea controlului democratic asupra acestora. ții.

În prezent, în condițiile noului mediu de securitate, este nevoie de o nouă abordare - sistemică, profundă și cuprinzătoare. Toate instituțiile, respectiv Armata, forțele de ordine publică, serviciile de informații, contra-informații și securitate, cele ce asigură securitatea frontierelor și impunerea stării de legalitate trebuie să acționeze într-un regim de coordonare democratică, eficientă, profesionistă. În aceste condiții, reforma sectorului de securitate impune **transformarea** profundă a instituțiilor, creșterea calității actului de conducere, o mai bună coordonare națională a acestora și asigurarea integrării lor funcționale optime în sistemele de securitate din care România este parte. Eforturile vor viza consolidarea și profesionalizarea controlului civil asupra forțelor care au responsabilități în domeniul securității naționale, și se vor focaliza asupra structurilor, normelor, relațiilor, misiunilor, instruirii și resurselor sistemului, cu stricta respectare a principiilor democrației, eficienței, transparenței și non-partizanatului politic. Principalele direcții de acțiune în acest scop sunt:

- Transformarea profundă a mecanismelor politice și administrative de proiectare, implementare, control și evaluare a politicii externe, de securitate și apărare;
- Creșterea gradului de expertiză a personalului ce realizează controlul democratic civil asupra instituțiilor care au responsabilități în domeniul securității naționale;
- Crearea unui sistem modern, eficient și participativ de proiectare, planificare și evaluare a politicii de securitate;
- Fundamentarea unui nou cadru legislativ privind transformarea instituțiilor care au responsabilități în domeniu, în acord cu cerințele noului mediu de securitate;
- Elaborarea și implementarea unei noi concepții privind rolul politicii de apărare în cadrul politicii de securitate și a unei strategii de transformare a forțelor armate pentru a face față noilor provocări;
- Construcția comunități naționale de informații, având ca scop creșterea eficienței, sporirea responsabilității și optimizarea folosirii resurselor în combaterea noilor riscuri și amenințări la adresa securității naționale;
- Reorganizarea sistemului și modernizarea mecanismelor de gestionare a crizelor;
- Îmbunătățirea comunicării în cadrul sectorului de securitate națională;
- Transformarea sistemului de educație specifică, prin îmbunătățirea programelor de pregătire și dezvoltarea cercetării având ca obiectiv securitatea națională.

Având în vedere complexitatea deosebită a acestor eforturi, acțiunile specifice vor fi focalizate asupra transformării în domeniul **politicii externe, apărării, activității de informații, contra-informații și securitate**, precum și a mecanismelor de **prevenire, gestionare și soluționare a crizelor**.

1. O politică externă dinamică și creativă, adaptată noului context de securitate

Diplomația constituie un instrument indispensabil de apărare împotriva amenințărilor la adresa securității naționale. Apartenența României la NATO și Uniunea Europeană determină orientarea politicii externe spre valorificarea noului statut în beneficiul țării și al securității regionale.

Politica externă asigură concordanța dintre obiectivele securității naționale și manifestarea externă a României în ansamblu, joacă rolul de interfață între eforturile interne și mediul extern. Ea contribuie la realizarea obiectivelor securității naționale printr-o diplomație activă, creativă și pragmatică, orientat spre:

- Găsirea de soluții politice la situații conflictuale, îndeosebi din vecinătatea țării noastre;
- Promovarea bunei vecinătăți și cooperării regionale;
- Promovarea intereselor naționale în cadrul organizațiilor multilaterale din care România face parte;
- Susținerea alianțelor și parteneriatelor strategice;
- Valorificarea politicilor NATO și UE în scopul dezvoltării relațiilor bilaterale cu statele din Orientul Mijlociu și Asia;
- Crearea de oportunități de comerț și investiții pentru agenții economici români;
- Dinamizarea relațiilor cu românii de pretutindeni, păstrarea identității naționale și culturale a acestora;
- Consolidarea legalității internaționale, inclusiv a regimului de control al armamentelor și neproliferare, precum și a unui cadru multilateral eficace.

Diplomația este parte integrantă a mecanismului de planificare și implementare a politicii de securitate. Aderarea la NATO și la UE generează responsabilități și abilități noi pentru corpul diplomatic român, reflectare a trecerii de la etapa promovării candidaturii României la etapa participării depline a țării la dialogul și luarea deciziilor în cadrul NATO și UE.

Între prioritățile procesului de adaptare a diplomației românești la noul statut al țării se număra următoarele măsuri de reformă: schimbarea culturii manageriale; perfecționarea continuă a sistemului de planificare a carierei diplomatice; îmbunătățirea capacității instituționale de instruire permanentă a diplomaților; dezvoltarea cercetării academice în domeniul politicii externe; pregătirea funcționării *Oficiului de Asistență pentru Dezvoltare*, parte a procesului de transformare graduală a statutului României de receptor de asistență în donor de asistență, pe măsura consolidării potențialului economic al țării; finalizarea reformei sistemului consular.

Pentru atingerea obiectivelor sale, diplomația românească cooptează noi actori, alături de Ministerul Afacerilor Externe, în promovarea interesului național și asigurarea securității. Astfel, diplomația militară, economică, culturală, publică, parlamentară, sunt dimensiuni asumate de statul român în procesul de promovare și protejare a intereselor economice și politice în concordanță cu poziția geostrategică a României.

2. Transformarea apărării

În ultimul deceniu, organismul militar a parcurs un amplu proces de reformă, modernizare și restructurare în scopul creării unor capacități de apărare credibile și eficiente, apte să răspundă modificărilor majore din mediul internațional și să asigure îndeplinirea cerințelor impuse de integrarea României în Alianța Nord-Atlantică și în Uniunea Europeană. Acest proces complex a beneficiat de sprijin din partea NATO, statelor aliate și partenerilor strategici.

Statutul de membru N.A.T.O. impune asigurarea capacităților necesare participării Armatei României la misiunile Alianței, inclusiv la apărarea colectivă, exercitarea unui rol important în dezvoltările conceptuale specifice noului context, precum și participarea la procesul de transformare a sistemului militar și dezvoltarea de noi capacități. Trecerea de la conceptele specifice apărării teritoriale în condiții de izolare, la apărarea colectivă și contracararea riscurilor asimetrice în perspectiva globală a angajamentelor militare, impune **transformarea Armatei României** în așa fel încât aceasta să fie în măsură să parcurgă etapele planificate, concomitent cu îndeplinirea misiunilor încredințate.

România urmărește crearea unei armate moderne, complet profesionalizată, dimensionată și înzestrată corespunzător, cu forțe expediționare mobile, rapid dislocabile, multi-funcționale, flexibile și eficiente, capabile să asigure credibilitatea apărării teritoriului național, îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul apărării colective și participarea la misiuni internaționale, în conformitate cu prioritățile și cerințele politicii sale externe. Se va urmări îmbunătățirea capacității de operare întrunită și în cadru multinațional, sporirea eficacității procesului de generare a forțelor și a eficienței utilizării resurselor alocate pentru apărare.

Transformarea Armatei României trebuie să ia în calcul noile orientări strategice ale procesului prin care trece Alianța și să se desfășoare în complementaritate cu acesta. Vom răspunde astfel cerințelor de creare a unor capacități militare care să permită desfășurarea operațiilor în zona de responsabilitate a Alianței și în afara acesteia, îndeplinirea întregii game de misiuni posibile, menținerea consensului decizional și stabilirea unui nou tip de relații cu aliații și partenerii. În acest scop, transformarea trebuie să vizeze, pe termen scurt și mediu, integrarea operațională deplină în structurile Alianței și să orienteze - pe termen lung - realizarea capacităților tehnice necesare operațiilor viitoare, asigurând îndeplinirea următoarelor obiective:

- Îndeplinirea obligațiilor naționale și a celor asumate în cadrul N.A.T.O.;
- Pregătirea și participarea la misiunile Uniunii Europene;
- Remodelarea structurii de comandă și control, realizarea sistemelor moderne de comunicații și informatică ale Armatei;
- Consolidarea funcțională și structurală a sistemului de informații militare;
- Înnoirea radicală a bazei conceptuale, strategice și doctrinare a modalităților de îndeplinire a misiunilor, de planificare și organizare a operațiilor militare;
- Transformarea profundă a învățământului militar;
- Modernizarea sistemului de management al resurselor umane;
- Optimizarea sistemului de planificare, programare, bugetare și evaluare;
- Un amplu proces de modernizare a echipamentelor militare;
- Remodelarea structurilor logistice și medicale;

- Creșterea calității vieții personalului;
- Construirea unui sistem modern și funcțional de baze militare.

Forțele militare vor fi pregătite diferențiat și diversificat, pe baza doctrinelor de luptă moderne, pentru o gamă largă de misiuni clasice și neconvenționale, orientate spre obiective, corespunzător noilor modalități de ducere a războiului, în rândul cărora misiunile antiteroriste, contra-proliferare, contra-insurgență și de reconstrucție post-conflict vor avea o pondere însemnată. Vor fi dezvoltate capacități adecvate de intervenție umanitară și stabilizare, de sprijinire a autorităților publice în cazul unor urgențe civile generate de factori geo-fizici, meteo-climatici sau de altă natură, precum și pentru misiuni de securitate publică, în conformitate cu prevederile constituționale, ale legilor țării și obligațiilor asumate în cadrul organizațiilor de securitate la care România este parte.

O atenție deosebită va fi acordată transformărilor în domeniul planificării apărării, în care scop se va finaliza procesul de armonizare a procedurilor naționale de planificare cu procedurile standard care funcționează în cadrul Alianței Nord-Atlantice, Uniunii Europene și parteneriatelor strategice. În acest context, va fi perfecționat procesul de planificare a forței, vor fi adoptate noi principii și concepte operaționale și va fi elaborată o nouă strategie militară.

Transformarea apărării nu reprezintă un scop în sine, ci răspunsul adecvat la evoluția mediului de securitate, la transformarea NATO și la angajamentele pe care România și le-a asumat pe plan internațional.

3. Prioritățile transformării în domeniul activității de informații, contra-informații și securitate

Activitatea serviciilor de informații, contra-informații și securitate reprezintă o componentă esențială a sistemului securității naționale pentru prevenirea și avertizarea oportună asupra riscurilor și amenințărilor. Informațiile asigură evitarea surprinderii prin identificarea riscurilor și amenințărilor la adresa intereselor naționale ale României, superioritatea de decizie și viteza de reacție precum și capacitatea de acțiune pre-emptivă, în scopul îndeplinirii noilor tipuri de misiuni și, implicit, în atingerea obiectivelor de securitate. În mod corespunzător, prioritățile vor viza, în principal, lupta împotriva terorismului internațional, a proliferării armelor de distrugere în masă și a celorlalte riscuri transnaționale, precum și monitorizarea eficientă a zonelor cu “conflicte înghețate”, în care scop trebuie să se asigure:

- Concentrarea eforturilor asupra evenimentelor, fenomenelor și tendințelor geopolitice, economice, sociale și de altă natură cu caracter transnațional, care au relevanță în domeniul securității și se manifestă în zone de interes strategic pentru România și pentru țările aliate, parteneri sau prieteni;
- Avertizarea timpurie asupra riscului apariției și dezvoltării activităților teroriste, proliferării armelor de distrugere în masă și a altor tehnologii sau concepții relevante pentru securitatea națională sau care ar putea constitui amenințări pentru securitatea statelor aliate, parteneri sau prieteni;
- Concentrarea, la nivel global, pe spații relevante, pentru monitorizarea și analiza potențialelor de dezvoltare a situațiilor conflictuale, tensiunilor și altor

amenințări transnaționale, care s-ar putea constitui în pericole la adresa intereselor de securitate ale României;

- Protecția informativă, contra-informativă și de securitate a prezenței naționale în teatrele de operații sau în alte misiuni, în diferite regiuni ale globului, inclusiv în cadrul operațiilor aliate sau de coaliție;
- Sprijinul măsurilor de descurajare strategică adoptate în cadrul organizațiilor și alianțelor din care România face parte;
- Identificarea, semnalarea și prevenirea activităților ce se pot constitui în amenințări interne de natura terorismului, proliferării armelor de distrugere în masă, criminalității organizate, corupției, accidentelor industriale sau a altor factori de risc.

Capacitatea serviciilor de informații de răspuns la aceste provocări derivă din specificul activităților proprii, ele fiind primele structuri care trebuie să anticipeze schimbările și tendințele de evoluție ale mediului de securitate.

Constituirea comunității de informații reprezintă, în acest context, o necesitate obiectivă a etapei și o oportunitate majoră a procesului de dezvoltare în domeniul activității de informații, contra-informații și de securitate la nivel național, determinată de evoluția mediului de securitate, în scopul creșterii eficienței și coerenței funcționale, prin armonizarea structurală, coordonarea oportună, eliminarea suprapunerilor și prevenirea apariției intervalelor neacoperite în activitățile specifice.

Comunitatea națională de informații asigură o funcționare în parteneriat instituționalizat a serviciilor de informații, contra-informații și securitate, care își păstrează atribuțiile și misiunile specifice, concomitent cu o mai bună coordonare a activității la nivelul strategic. Ea permite îndeplinirea misiunilor specifice în condițiile funcționării independente a elementelor componente, concomitent cu constituirea la nivel național a unor capacități ce pot fi folosite în comun. De asemenea, permite asigurarea interoperabilității și utilizarea tuturor oportunităților deschise de era informațională. Se asigură, totodată, posibilitatea realizării de programe naționale comune pentru creșterea eficienței activității de culegere, procesare și utilizare în comun a informațiilor.

4. Perfecționarea mecanismelor de gestionare a crizelor

În epoca globalizării, granița dintre riscurile interne și cele externe, cu efecte asupra securității cetățenilor, comunităților sau statului devine tot mai puțin relevantă, iar efectele posibile ale unor amenințări catastrofale - tot mai greu de anticipat. Într-un astfel de context, reducerea influenței riscurilor la adresa securității printr-o postură activă în domeniul prevenirii conflictelor și participarea la procesele de gestionare a crizelor vor constitui coordonate permanente ale politicii de securitate a României.

Dinamica stărilor de tensiune și crizelor recente a scos în evidență necesitatea unei abordări mult mai cuprinzătoare, inclusiv în perioada pre- și post-criză, utilizând întreaga gamă de instrumente politice, diplomatice, militare și civile de gestionare a acestora, în așa fel încât contracararea eficientă a riscurilor și amenințărilor să fie cu adevărat posibilă. Pe plan intern, pericolul transformării unor riscuri, precum tendințele

separatiste, mișcările anarhice și alte acțiuni violente sau riscurile de mediu (inundații catastrofale, cutremure, accidente nucleare etc.) în amenințări majore la adresa securității naționale este încă posibil.

Pentru a acționa eficient pe întreg spectrul de crize, de la măsurile de prevenire până la apărarea colectivă sau intervenția internațională, România trebuie să implementeze un sistem național integrat de management al crizelor ce va încorpora toate structurile naționale cu atribuții în acest domeniu, civile și militare, din administrația centrală și locală, într-o concepție unitară, și va asigura coordonarea eficientă a resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură folosite pentru lichidarea consecințelor și restabilirea stării de normalitate.

Acest sistem va urmări asigurarea unui nivel optim de pregătire și planificare operațională și de funcționalitate a tuturor structurilor de decizie și execuție cu responsabilități în domeniu, pentru gestionarea întregului spectru al crizelor interne sau externe. În același timp, sistemul va avea capacitatea de a răspunde oportun și adecvat diferitelor situații de criză, asigurând autonomia sub-sistemelor componente, astfel încât acestea să poată deveni operaționale și să reacționeze în funcție de natura și amploarea crizei.

În acest scop, în plan național va fi realizată armonizarea legislativă și procedurală cu sistemul de gestiune a crizelor de securitate, stărilor de tensiune din domeniul securității publice și a urgențelor civile din NATO și Uniunea Europeană. Atât procedurile cât și sistemul vor fi dezvoltate pentru a asigura compatibilitatea cu evoluțiile din cadrul Alianței și Uniunii, cu scopul de a asigura unitatea de acțiune, eficiența și caracterul oportun și rapid al gestionării crizelor. Pentru a acționa eficient la nivelul celor două organizații, România va contribui la finalizarea conceptuală și implementarea sistemului NATO de răspuns la crize, precum și a prevederilor acordului cu Uniunea Europeană privind cadrul de participare la operațiuni de gestionare a crizelor.

Dezvoltarea mecanismelor, structurilor, procedurilor, forțelor și mijloacelor de management al crizelor va viza cu prioritate: soluționarea crizelor și gestiunea consecințelor în caz de criză provocate de acțiuni teroriste; limitarea efectelor, înlăturarea consecințelor și restabilirea activității normale în caz de atac cu arme de distrugere în masă sau de accidente implicând substanțe radioactive, chimice sau biologice; prevenirea și înlăturarea efectelor inundațiilor și a altor consecințe provocate de schimbările climatice majore; prevenirea, înlăturarea efectelor și restabilirea funcționării sistemelor economico-sociale în caz de cutremur major; restabilirea activității normale în caz de întrerupere a fluxurilor vitale - energetice, alimentare, medicale, de comunicații etc; înlăturarea urmărilor accidentelor industriale; contracararea efectelor pandemiilor.

XI. MODERNIZAREA ȘI PROTECȚIA ACTIVĂ A INFRASTRUCTURII STRATEGICE

O direcție prioritară de acțiune pentru realizarea obiectivelor prezentei strategii o reprezintă necesitatea declanșării unui amplu proces de dezvoltare, modernizare și asigurare a protecției infrastructurii critice, a elementelor vitale ce vizează pregătirea

teritoriului, economiei și a societății pentru a face față riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale. În acest scop, se va acționa pentru modernizarea și adaptarea legislației și instituțiilor, în raport cu dinamica reală a procesului, cu exigențele impuse de noile riscuri și amenințări și cerințele determinate de nevoile de cooperare în cadrul NATO, Uniunii Europene și parteneriatelor strategice.

Opțiunile strategice ale României au în vedere dezvoltarea rapidă a unor rețele de infrastructură specializate și eficiente, compatibile cu cele europene și euro-atlantice, capabile să potențeze atât dezvoltarea susținută și modernizarea accelerată a economiei cât și securitatea națională, în care scop vor fi lansate programe ample de investiții naționale, în cooperare și în parteneriat. Principalele domenii de interes privesc: ***infrastructura de transport - în mod deosebit, construcția de autostrăzi și modernizarea rapidă a infrastructurii feroviare - și rețeaua de management a traficului; infrastructura de comunicații; managementul potențialului hidrografic; restructurarea, într-o concepție nouă, a sistemului bazelor militare.***

Principalele direcții de acțiune pentru adaptarea și modernizarea infrastructurii vor fi:

- Reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor, eficientizării transportului de călători și marfă și alinierea la sistemul european de transport; interconectarea eficientă la rețelele trans-europene, pan-europene și euro-asiatice;
- Dezvoltarea, securizarea și realizarea - pe rute alternative - a unor noi rețele de aprovizionare cu energie, în consens cu proiectele strategice ale Uniunii Europene și cu interesele României în regiunea Mării Negre;
- Promovarea noilor tehnologii și dezvoltarea sistemului informatic integrat din domeniul securității, în conformitate cu standardele europene;
- Adaptarea programului național de securitate aeronautică și portuară la noile tipuri de amenințări;
- Modernizarea infrastructurii militare specifice, precum și pregătirea și modernizarea capacităților oferite în cadrul NATO, Uniunii Europene și al parteneriatelor strategice;
- Proiectarea de noi soluții pentru furnizarea de servicii publice pentru cetățeni și companii și creșterea gradului de utilizare a sistemului e-government;
- Armonizarea cadrului legislativ național și întărirea capacității administrative în domeniul protecției mediului, prin adaptarea la cerințele comunitare;
- Identificarea domeniilor de risc, elaborarea hărților cuprinzând riscurile probabile și consolidarea infrastructurii pentru apărarea populației de pericolele unor calamități naturale, dezastre și accidente ecologice;
- Reducere riscului de declanșare a unor incidente sau accidente nucleare și asigurarea securității instalațiilor nucleare.

Un rol important revine, în acest domeniu, elaborării unei strategii unitare de protecție, pază și apărare a infrastructurii critice, capabilă să asigure continuitate, coerență, unitate metodologică și procedurală, precum și o reală eficiență antiteroristă. Securitatea infrastructurii critice va viza atât contracararea riscurilor generate de acțiuni ostile, cât și a celor produse de accidente sau forțe ale naturii și trebuie să prevadă și măsurile de restabilire a funcționării activităților în cazul distrugerii sau

avarierii elementelor de infrastructură. Vor fi avute în vedere cu prioritate aeroporturile, porturile și rețeaua de metrou, podurile de importanță strategică și elementele vitale ale rețelei de transport feroviar, rețelele de alimentare cu energie electrică, apă, gaz și petrol, rețelele de comunicații și de informare publică, rețelele sistemelor bancare și ale administrației publice, infrastructura unităților din cadrul sectorului de securitate, rețelele de aprovizionare cu medicamente și alimente de bază, depozitele de importanță strategică și alte obiective de interes pentru securitate.

* *
*

Aflată într-o etapă nouă, cea a apartenenței reale la comunitatea europeană și euro-atlantică, România își reafirmă, prin strategia de securitate națională, vocația sa de contributor activ, substanțial și predictibil la securitatea internațională și regională, de țară cu un profil strategic distinct în cadrul N.A.T.O. și al Uniunii Europene.

Printr-o abordare integratoare a direcțiilor strategice de acțiune și a eforturilor consacrate îndeplinirii obiectivelor propuse, acest proiect național poate deveni o realitate, având ca rezultat o țară modernă, mai sigură și prosperă, componentă activă și demnă a comunității europene și euro-atlantice.

Viziunea ce animă această strategie și direcțiile de acțiune stabilite vor constitui baza conceptuală pentru elaborarea celorlalte documente necesare pentru buna funcționare a instituțiilor ce compun sectorul securității naționale, precum și elementele de bază în fundamentarea programelor de alocare a resurselor.

Principala resursă pentru îndeplinirea acestui program o reprezintă **voința politică** a forțelor cărora poporul le-a încredințat responsabilitatea guvernării și legătura acestora cu poporul, cu oamenii care și-au pus speranțele în acest program. Responsabilitatea politică față de oameni și pentru securitatea lor este, în același timp, o imensă responsabilitate morală.

Înfăptuirea obiectivelor strategiei securității naționale implică un efort major de conștientizare a acestei răspunderi și a nevoii de consolidare a bazei politice a guvernării, precum și cerința apelului la judecata poporului și la angajarea sa conștientă în realizarea programului. Experiența de peste un deceniu și jumătate în construcția democrației și prosperității dă măsura maturității societății românești, iar apartenența la comunitatea euro-atlantică reprezintă o garanție de securitate.

Credința în realismul și în posibilitatea îndeplinirii programului are la bază, de asemenea, acumulările importante ce s-au produs după victoria Revoluției din Decembrie 1989, capacitatea instituțională superioară atinsă în funcționarea democrației românești și cadrul normativ favorabil realizat în ultimul deceniu. Nu mai puțin important, resursele umane pe care societatea le oferă în prezent și resursele economico-financiare create de economia românească au atins masa critică și sunt în măsură să garanteze îndeplinirea obiectivelor.

Consiliul Suprem de Apărare a Țării va avea rolul de monitorizare permanentă a îndeplinirii obiectivelor strategice și a modului de punere în practică a strategiilor sectoriale, în conformitate cu direcțiile de acțiune stabilite de acest document.

Cetățeanul român este însă, principalul beneficiar al politicii de securitate și, deci, trebuie să fie un contributor activ la construcția ei cotidiană. Cetățeanul - depozitarul drepturilor și libertăților fundamentale pe care se întemeiază statul

democratic - are, în materie de securitate, propriile obligații asumate conștient, obligații prevăzute în Constituție și în alte legi. De aceea, cetățenii trebuie să-și dezvolte un comportament participativ și responsabil, **educația civică** fiind calea cea mai potrivită pentru armonizarea acestor drepturi și obligații ce conferă, în ultimă instanță, adevărata substanță a patriotismului civic autentic și profund.